

HADELAND

Vedlegg Regionrådet 16.mars 2012

BIOREG - DRØFTINGSNOTAT:

Noen kjerneopplysninger fra evalueringen til Østlandsforskning.
(ØF-rapport nr. 21/2011)

Generelt:

- 8 av de 12 lokale bedriftene som er spurt svarer positivt på at det er potensiale for økt bruk av bioenergi som energikilde i bedriften.
- Prosjektet har hatt en viktig rolle som inspirator og koblingsboks mot det offentlige.
- Prosjektet har i liten grad påvirket etablering eller utvikling av bedrifter.
- Prosjektet har imidlertid bidratt til økt kompetanse i næringslivet og særlig hos politikerne.
- Det er grunn til å tro at Bioreg Hadeland, som en aktør, har bidratt til en økt bruk av bioenergi i regionen.
- Prosjektet har vært en del av et kunnskaps og kompetansenettverk på Hadeland – hvor miljøet rundt Energigården har vært avgjørende.
- Prosjektet har hatt begrensede midler – lite ressurser ut over lønnsmidler til prosjektleder – og resultatet av prosjektet må sees i lys av dette .

Egen næring:

- I materiale som ligger til grunn for rapporten dokumenteres det at 25 bedrifter på Hadeland har bioenergi relaterte produkter eller tjenester i sin portefølje.
- 9 av disse har bioenergi som kjernevirksomhet. Disse sysselsetter 15 personer.
- Alle bedriftene, med unntak av en, er etablert etter 2003.
- Disse 9 bedriftene omsetter for 39 mill. Bio-olje produkter utgjør 21 mill. av dette.
- Dette er et relativt begrenset sysselsettings- og omsetningsvolum.
- En kan diskutere om dette er tilstrekkelig til å si at bioenergi utgjør en næring – (har nådd «kritisk masse»)

Klyngedannelse i regionen:

Etter kriterier presentert i rapporten gis det en oppsummering hvor det hevdes at det er ansatser til klyngedannelser, men at næringsmiljøet ennå er lite, kanskje for lite, til å hevde at det er en klyngedynamikk i de prosessene som er på gang. Med et bilde kan man kanskje si at prosessen ennå er i en "kick-start-modus".

Er økt bruk av bioenergi på Hadeland et godt mål?

Det er viktig å foreta en vurdering av hvilke sluttbrukermuligheter som finnes i de tre Hadelandskommunene. For å sikre størst mulig verdiskaping lokalt vil tilgangen på råstoff være sentralt. Særlig skog- og jordbruksressursene, men også avfall.

Dette må ses i sammenheng med sluttbruker potensialet. Momenter som kan nevnes i den forbindelse er:

- Andelen fossil energi i det stasjonære energiforbruket kan sammen med elektrisitetsforbruket representere et potensial for omlegging til bioenergi. For Hadelandskommunene utgjør fossil energi og elektrisitet hhv. 7 % og 77 % av det stasjonære energiforbruket i 2009.
- Bioenergi står for resten og utgjør 16 % av det stasjonære energiforbruket mot gjennomsnittet for landet som er 7 %..
- Antall innbyggere og innbyggere i tettsted og størrelsen på disse kan være en indikator i forhold til muligheten for å realisere utbygging av bioenergibasert fjernvarme. Det er flere mindre tettsteder på Hadeland, men ingen by. Det er i overkant av 50 % av befolkningen på

Hadeland som bor i tettsted. Det er utbygd fjernvarme i Gran sentrum og Jevnaker er i ferd med å få.

- Næringsstrukturen vil og være relevant når en skal vurdere potensialet for økt bruk av bioenergi. På Hadeland er industrisektoren relativt liten.

Relativt høg andel biobrensel i det stasjonære energiforbruket, små tettsteder og en liten industri-sektor er alle elementer som må vurderes når potensialet for økt bioenergiforbruk på Hadeland skal vurderes.

I Innlandet er det en generell ubalanse mellom råstofftilgangen og sluttbruker-potensialet. Vi har større råstofftilgang enn brukerpotensiale. Sett i lys av dette vil det være naturlig å fokusere på markeder utenfor regionen. For å sikre at mest mulig av verdiskapingen skjer lokalt må fokus være på mulig omforming av råstoffet til produkter egnet for distribusjon over lengre avstander.

På dette grunnlag stilles det spørsmål ved om det er hensiktsmessig med et mål om økt sluttbruk for bioenergi på Hadeland.

Energieffektivisering – som en del av prosjektet eller noe som blir ivaretatt annet sted:

I rapporten drøfter en behovet for at prosjektet også skal ta for seg energieffektivisering, og at dette må vurderes i forbindelse med en eventuell videreføring av prosjektet.

Østlandsforskning mener imidlertid at det er en styrke for prosjektet at det har bioenergi som fokus og at målrettet arbeid med energieffektivisering bør ivaretas av annen energisatsing.

Prosjektet «Klimapådriver» vil ha slikt fokus.

Det vil trolig være utfordrende å legge bioenergisatsing inn i et prosjekt som samtidig skal ha som mål å redusere energibruken.

Når det gjelder anbefalinger videre stiller utredningen følgende spørsmål:

1. Ønsker regionen fortsatt å fremme utviklingen av bioenergi både som energiform og som grunnlag for næringsutvikling i regionen?
  2. Hvor viktig er dette prosjektet isolert sett for det miljøet som fremmer bioenergi på Hadeland?
  3. Hvis videreføring, er det behov for å justere målsetting og innretning/virkemidler?
- Svar på spørsmål 1 er en politisk vurdering.
  - Svar på spørsmål 2 kan først og fremst gis av bioenergimiljøet på Hadeland.
  - Utredningen gir følgende svar på spørsmål 3:
«Ved en videreføring av prosjektet er det viktig at målene som vedtas ses i sammenheng med prosjektets innretning og omfang».

Andre relevante opplysninger:

Det er i en relativt lang tidsperiode arbeidet systematisk med for å utvikle bioenergi og annen fornybar energi på Hadeland.

Nedenfor presenteres noen forhold som kan være av betydning når en skal vurdere om en skal fortsette satsingen på bioenergi med innsatsmidler kanalisert gjennom regionrådet:

- Hadeland Bioenergiutvalg ble etablert i 1986.
Utvalget la fram en egen energiplan for bruk av bioenergi på Hadeland.
- Energigården ble etablert i privat regi i 1991
Dette har siden utnevnt til Nasjonalt senter for bioenergi.
- Habiol ble opprettet i 1994.
Formål: Utvikle biodiesel for det norske markedet.

- I 2003 ble BIOREG – Hadeland ble etablert som eget prosjekt i regi av regionrådet. Prosjektleder i full stilling.
- 2006. BIOREG – Hadeland videreføres gjennom prosjekt med prosjektleder i ½ stilling.
- «Arena Bioenergi Innlandet» etableres i 2007. Arenaprojekt med sekretariat lagt til Energigården – prosjektperiode 2007 – 2010.
- I 2007 ble kommunene på Hadeland ble utnevnt til de første «Grønne energi kommuner» i Norge. (Treårig prosjekt 2008/2009/2010).
- 2007/2009 Habiol er med og etablerer biodiesel fabrikk i Fredrikstad. Selskapet avvikles i 2011 som følge av regjeringens opptrapping av avgiften på biodiesel
- 2008/2009 Biodieselpumper plasseres ut på Hadeland (Jevnaker/Gran) Demonteres i 2011.
- Bo- og etablererregionen Hadeland – Regionrådets prosjekt for profilering og etablering. Hovedmålet for prosjektet justeres i 2008 til: «Hadeland skal bli den mest attraktive tilflyttings- og etablererregionen på Østlandet for de som vil leve i takt med naturens bæreevne».
- 2009 – 20011. Klimapådriver engasjeres i toårig prosjekt. Finansieres i det vesentligste av midler fra «Grønne energikommuner»
- «Hadeland – Næret og naturlig» blir regionens slagord i 2010 (Etter konkurranse) Prosjektet «Bo- og etablererregionen Hadeland» tar dette som navn.
- I løpet av de siste årene er det etablert flere mindre og større biobaserte varmeanlegg i regionen. (F.eks. boligfelt på Jevnaker (Nøkleby/Glemmestad) Lunner barneskole, marka, Mohagen, Gran sentrum.) Større utbygging er under oppstart på Nesbakken.
- HRA har etter hvert utviklet god kompetanse på gjenvinning og energiproduksjon basert på bioråstoff.
- Nedlegging av papirproduksjonen på Follum stiller skogeierne overfor nye utfordringer og behov for utvikling av nye produkter.
- 2012. En søker fylkesmannen om skjønnsmidler for en 3-årig videreføring av en justert versjon av prosjektet «Klimapådriver for Hadeland».

Problemstillinger / Diskusjonstema.

- 1. Bør det arbeides videre med et prosjekt i regi av regionrådet som skal ha som oppgave å øke bruken av bioenergi og annen fornybar energi på Hadeland?**
- 2. Hvis Nei:**
Hvordan bør regionrådet organisere det vider arbeide for å utvikle regionene grønne og fornybare profil?

Hvis Ja:

Hva bør være hovedfokuset for det nye prosjektet?

- Råstoffpotensial og foredling
- Økt bruk av bioenergi og fornybar energi på Hadeland
- Økt salg av bioenergi produsert på Hadeland
- Forskning og utvikling
- Næringsutvikling
- Tilrettelegging og utvikling i samarbeid med lokale aktører.
(Eks: Energigården, HRA, Biol, Norske Varmeleveranser)
- Mer bruk av bioenergi og fornybar energi i offentlige bygg
- Økt kompetanse om bioenergi og fornybar energi i befolkningen
- Økt kompetanse om bioenergi og fornybar energi hos nøkkelpersonell i kommunene
- Koblingsboks mellom næringsaktører og offentlig sektor
- Andre forhold

(Flere alternativer kan benyttes i svaret.)

EDST
7.3.12

20 DES. 2011

OPPLAND
fylkeskommune

Kulturenheten

11/00434-6

Regionrådet for Hadeland
Gran kommune
Rådhusvn.39
2770 JARENVår ref.: 200705350-90
Deres ref.:

Lillehammer, 12. desember 2011

Administrativt vedtak
FR-sak**Vedtaksdato**
16.12.2011**Sak nr**
1500/11

Regional omstilling og nyskaping

**REGIONALENHETEN: TILSAGN OM KR. 300 000,- I TILSKUDD TIL REGIONAL
UNGDOMSSATSING PÅ HADELAND FOR 2012.****VEDTAK***Oppland fylkeskommune ved fylkesrådmannen bevilger totalt kr.300 000,- til den regionale ungdomssatsingen på Hadeland.*

§ A-07 Fylkesrådmannen gis myndighet til å ta avgjørelser på fylkeskommunens vegne og til å treffe vedtak i alle enkeltsaker og alle typer av saker som ikke er av prinsipiell politisk betydning, jfr. §§ A-01 og A-02.

Midlene belastes:

Ansvar:110000, funksjon:17001Med hilsen
Hjalmar Solbjør
Ass.fylkesrådmannSigrun Tomt Ulset
Sigrun Tomt Ulset
UngdomskoordinatorKopi til: Innlandet Revisjon IKS, Serviceboks, 2626 LILLEHAMMER
Dag Arne Henriksen, Regionalenheten
Shahnaz Khani, Økonomi
Guri Oldertrøen, Økonomi
Tore Løkkeberg, Økonomi**Postadresse**
Postboks 988
2626 LILLEHAMMER
Org. Nr: 961382335**Besøksadresse**
Kirkegaten 76, Lillehammer
Bankkonto: 2000 09 50018
E-post: postmottak@oppland.org**Saksbehandler:**
Sigrun Tomt Ulset
Telefon:
E-post: Sigrun.Tomt.Ulset@oppland.org

SAKSINNSTILLING

Bakgrunn

Regionrådet for Hadeland søker totalt om kr.460 000,- til ungdomssatsingen i Hadelandsregionen for 2012, dette fordelt på to søknader:

Videreføring av "Trygt hjem for en 50 lapp": kr.60 000,-

Ungdomssatsing gjennom "Filmfokus 2012" og "Aktiv sommer": kr.400 000,-

En tverrfaglig arbeidsgruppe i Oppland fylkeskommune har behandlet søknadene.

Trygt hjem for en 50 lapp

Transportordningen ble startet opp som et forsøk i 2008 og videreført i 2009, 2010 og 2011. I 2011 ble det bevilget en sum på kr.50 000,- til ordningen fra OFK. Bruken av ordningen i 2011 har variert, med høyest bruk i jan/feb 2011. På bakgrunn av forbruket frem tom september ligger det an til et bruk på ca kr. 60 000,-, det er omtrent det samme som i 2010.

Følgende kriterier er nå gjeldende for ordningen:

- Aldersgrense 16-20 år.
- Natt til lørdag og søndag.
- Innenfor Hadeland.
- Fra Hønefoss sentrum. *Kjørerute: Jevnaker-Lunner Rådhus-Gran sentrum-Jaren-Brandbu sentrum(ikke helt hjem).*
- Minimum 3 personer til avstigningssted innenfor en avstand på 3 km.
- Egenandel på kr. 50 per person.
- Bestilling før kl. 20.00.
- Hjemturen må ikke starte senere enn kl. 02.00.

Både i 2009, 2010 og 2011 har det blitt distribuert brosjyrer for å gjøre ordningen bedre kjent. Samt markedsføring på facebook. Det vil vinteren 2012 drøftes med elevrådene på de videregående skolene hvordan ungdom ser for seg en videreføring og utvikling av ordningen og hva som skal til for at enda flere bruker tilbudet. På bakgrunn av brukstallene og en tettere kontakt med ungdommen forventes det et forbruk i 2012 på ca kr.80 000,-.

Ubenyttede midler i 2011 vil bli overført til bruk i 2012. Oppland fylkeskommune søkes om et bidrag på kr.60 000,-. Kommunene vil i tillegg bidra med 20% av dette.

Filmfokus 2012

Prosjektet har en total kostnad på kr.348 000,- hvorav det søkes bidrag fra OFK på kr.200 000,-.

Gran, Lunner og Jevnaker satser felles på prosjektet "Filmfokus". Målet er at unge skal lære om film, aktivt skape film selv og formidle film. Prosjektet i sin helhet defineres ut i fra forrige års satsing og erfaringer, samt tar det utgangspunkt i ulike planer, lokale kultur mål og ungdommens ønsker. Medielinja ved Hadeland videregående skole inviteres i 2012 til

samarbeid om planlegging, gjennomføring og deltagelse. Det legges opp til ulike aktiviteter og visningsarenaer:

- 1) Kulturverksteder i Gran, Lunner og Jevnaker: arrangere verksteder som har film som dreiepunkt.
- 2) Brandbu Kino: er blitt digitalisert i 2011 og målet er å øke omfanget a filmvisning, endre profil og etablere filmklubb.
- 3) Kulturell møteplass - "Jazzlokalene" i folkets hus i Brandbu: Utvikl en "ny arena" i jazzlokalene som en møteplass for filminteressert ungdom. Det skal legges til rette med moderne utstyr og det skal vises filmer laget av barn og ungdom, samt ha konserter og danseforestillinger på scenene i tilknytning til filmtemaet. Ungdom skal engasjeres i programmering av kinotilbudet, samt i andre ideer og aktiviteter.
- 4) Gran bibliotek: Vil ha fokus på og synliggjøre film – både med tanke på film litteraturen og filmatisert litteratur. Det planlegges verksted i manusskriving og fortellermåter, og foredrag omkring temaet.
- 5) Den Kulturelle Skolesekken: Målet er å øke omfanget av ulike filmproduksjoner i den Kulturelle Skolesekken i form av formidlingsopplegg, verksteder for elever med profesjonelle, filmskapere, regissører og manusforfattere.(finansieres hovedsakelig av DKS, men utgjør en del av prosjektet)

Aktiv sommer

Prosjektet har en total kostnad på kr. 340 000,- hvorav det søkes bidrag fra OFK på kr.200 000,-.

Dette er et tilbud som Gran og Lunner startet på sommeren 2011 og Jevnaker har utviklet sitt tilbud videre sammen med Gran og Lunner. Det er et ønske på tvers av seksjoner og fagavdelinger og videreutvikle dette tilbudet. Ulike former for fysisk aktivitet, friluftsliv, kultur og fritidsaktiviteter, sosiale treff og turer vektlegges i ønskene. Rammen for tilbudet er 2 uker etter skoleslutt og 2 uker før skolestart sommeren 2012. Hovedmålgruppen er ungdom mellom 13 og 18 år og tilbudet er åpent for alle.

Aktiv sommer klarte sommeren 2011 å fange en gruppe ungdommer som av sammensatte grunner har hatt behov for aktiviteter gjennom deler av sommeren. Arrangementet har en åpen og inkluderende profil med lav terskel.

Noen av aktivitetene under aktiv sommer:

- Vannfestival med ulike vannaktiviteter, ta sjansen, sosialt kulturarrangement og sirkusverksted.
- Friluftscamp med minieksedisjon i lokalmiljøet.
- Mesternes mester
- Ulike turer og aktiviteter som åpen hall, leirdueskyting, sykkeltur, klatring etc.

Vurdering

Det kommer tydelig frem av søknaden hvilke aktiviteter det skal satses på og budsjettet er ryddig og finansieringen er godt fordelt. I tillegg bør det ses på muligheter for å skaffe samarbeidspartnere/sponsorer for prosjektet.

Det er sendt inn to søknader, en for videreføring av Trygt hjem ordningen og en for Filmfokus og Aktiv sommer. Ved neste søknadsrunde bes det om at disse to søknadene slås sammen, da Oppland fylkeskommune ser på dette som en helhetlig satsing for regionen.

Støtten som gis fra Oppland fylkeskommune er mindre enn det søkes om. Hovedgrunnen til dette er at det nå er kommet flere regionale ungdomsprosjekter i Oppland som Oppland fylkeskommune støtter. I tillegg ses mye av satsingen under "Filmfokus" på som kommunalt ansvar.

Etter ønske fra den tverrfaglige arbeidsgruppen, blir det til våren innkalt til et møte med prosjektlederne for de regionale ungdomsprosjektene. Her bes prosjektlederne om å presentere prosjektet sitt, for at gruppen skal få mer informasjon og ha mulighet til å stille spørsmål omkring prosjektet.

Fra 2013 vil den nye ungdomspolitikken til Oppland fylke ligge som bakgrunn for ny søknadsrunde. Politikken tas sikte på å vedtas i løpet av første halvdel av 2012 og nye kriterier vil være på plass før neste års søknadsrunde.

Konklusjon

Etter en helhetlig vurdering av den tverrfaglige arbeidsgruppen, ønsker Oppland fylkeskommune ved fylkesrådmannen å bevilge totalt kr.300 000,- til ungdomssatsingen på Hadeland for 2012. Bevilgningen er fordelt slik: kr.60 000,- til videreføring av Trygt hjem ordningen, kr.200 000,- til "Aktiv sommer", kr.40 000,- til "Filmfokus".

For tilsagnet gjelder følgende vilkår:

1. Søker må sende inn skriftlig aksept av tilsagnets vilkår, samt riktig kontonummer til fylkeskommunen, innen en (1) måned etter tilsagnsdato.
2. Prosjektet må realiseres i samsvar med de planer som er lagt fram.
3. Tilsagnet er gyldig ut tilsagnsåret pluss ytterligere 2 påfølgende år, hvis ikke annet står skrevet i dette tilsagnsbrev. I tillegg kan det søkes om ytterligere forlengelse i 1 år. Hvis prosjektet/tiltaket ikke gjennomføres innenfor tidsfristene, vil tilsagnet falle bort.
4. Eventuelle endringer i prosjektet i forhold til de innsendte opplysninger skal godkjennes av fylkeskommunen.
5. Senest innen 1. april påfølgende år skal det sendes inn en sluttrapport som viser hvordan midlene er benyttet.
6. Fylkeskommunen kan iverksette egnede kontrolltiltak vedrørende anvendelsen av tilsagnet i henhold til Fylkeskommunens økonomihåndbok pkt. 4.3. Riksrevisjonen har kontrolladgang i henhold til Bevilgningsreglementets § 10 annet ledd.

Utbetalingsvilkår:

Det kan foretas delutbetaling ut fra bekreftede medgåtte kostnader i prosjektet, begrenset oppad til 75 % av innvilget tilsagn. Anmodning om sluttutbetaling sendes Oppland fylkeskommune ved regionalenheten når prosjektet er gjennomført, sammen med revisorbekreftet prosjektrekskap og fullfinansiering.

Vi ber om at det vises til ovenfor nevnte saksnr./dokumentnr i framtidig korrespondanse.

Oppland fylkeskommune (regionalenheten) skal i sluttrapport og annen profilering eller orientering om prosjektet, synliggjøres som støttespiller.

HADELAND

Sekretariatet for Osloregionen
Rådhuset

0037 OSLO

Vår ref.
12/00140-3
edst

Arkiv
026, N00

Deres ref.

Vår dato
17.01.2012

Felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen. Høringsuttalelse fra Regionrådet for Hadeland

Det vises til oversendt høringsbrev av 10. okt. 2011 og høringsutkast for «Felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen», samt vedlagt analysegrunnlag.

Saken er behandlet av Regionrådet for Hadeland i møte 27. januar.
Følgende uttalelse ble enstemmig vedtatt:

Forslag til «Felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen».

Det oversendte strategidokumentet framstår som en god beskrivelse av hovedutfordringen for utvikling av en effektiv og miljøvennlig godslogistikk i Osloregionene.

Regionrådet for Hadeland slutter seg til de overordnede målene, slik disse framkommer på side 10 i strategidokumentet.

En slutter seg også til de foreslåtte strategiene og oppfølgingen av disse, men har følgende kommentarer til forslagene:

Strategier på lang sikt (2040).

Regionrådet for Hadeland vil spesielt understreke behov for å bygge ut ytre ringveg nord for Oslo (Ring 4 /rv 35/E 16). Blir denne koblet til en av satellittene i terminalsystemet vil den på en god måte avlaste behov for godsframføring gjennom Oslo.

Å legge til rette for at mer godstransport kan foregå med bane må ha høyeste prioritet. Dersom godsstrømmer forsvaret det, må en på lang sikt også vurdere å utrede avlastingsløsninger på bane nord for Oslo.

Strategi på kort sikt (NTP 2014-2023).

En viktig forutsetning for å få de foreslåtte strategiene gjennomført er at alle medlemmene i Osloregionen står sammen om disse i forb. med høringsarbeidet til NTP 2014-2023.

Regionrådet for Hadeland vil spesielt peke på behovet for å bygge ut Gjøvikbanen med dobbeltspor.

Videre vil en be om at sammenknytning av Gjøvikbanen og Dovrebanen innarbeides i strategien. Dette vil være et viktig tiltak for å få et mer robust jernbanenett for gods i Osloregionen.

Gran

Jevnaker

Lunner

Ønøland

Klimaendringer fører til hyppigere flom og ras. Skal Osloregionen fungere som et godt nasjonalt nav er en avhengig av omkjøringsmuligheter dersom en korridor er stengt, slik vi opplevde flere ganger sist sommer. En sammenknytning av Gjøvikbanen og Dovrebanen er nødvendig for å sikre regulariteten og mulighetene for å nå målsettingene om mer gods på bane mot Trøndelag, Møre og Nord-Norge.

I tillegg til disse tiltakene på bane må medlemmene i Osloregionen stå fast på prioriteringen som er innarbeidet i vedtatt «Areal- og transportstrategi for Osloregionen» når det gjelder veg. Dette innebærer utbygging av hovedvegnettet hvor «høytrafikkerte veger med mange ulykker og køproblemer» skal prioriteres, sammen med forbindelser utenom Oslo. For vår region innebærer det en prioritering av Rv 4 og Rv35 (E 16)

Oppfølging av strategiene.

Den viktigste årsaken til at regionrådet for Hadeland støtter den foreslåtte «Nav-satellitt»-strategien er den betydelige miljøgevinst som utredningsarbeidet viser at dette vil medføre. Å få etabler godstog i pendeltrafikk mellom knutepunktene vil trolig være en viktig forutsetning for denne gevinsten.

Godstrafikk har til nå vært et lite fokusert område i forbindelse med utarbeidelse og behandling av NTP. Osloregionen er navet for godstransport i Norge. Skal en lykkes med å få redusert veksten i godstransport på veg må en langsiktig gods- og logistikkstruktur i Osloregionen inngå som særskilt tema i neste NTP.

Får Akershus fylkeskommune ansvar for å konkretisere løsninger for et godsknutepunkt i nordøst, nær Gardermoen, må Oppland og Hedmark fylkeskommuner tas med i dette arbeidet

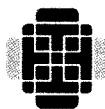
Med vennlig hilsen
Regionrådet for Hadeland

Edvin Straume
regionkoordinator
Saksbehandlers telefon: 61 33 83 55

Kopi til:

Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626 LILLEHAMMER	
Lunner kommune	Sandsvegen 1	2730 LUNNER	
Gran kommune	Rådhusvegen 39	2770 JAREN	
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520 JEVNAKER	

HADELAND

Sekretariatet for Osloregionen
Rådhuset

0037 OSLO

Vår ref.
12/00141-4
edst

Arkiv
026

Deres ref.

Vår dato
18.01.2012

Fornylse av Osloregionens strategier - Høringsuttalelse fra Regionrådet for Hadeland

Det vises til sak behandlet i styret i Osloregionen 4. oktober i år og saksdokumenter oversendt deltakerkommunene og regionrådene i brev av 11.10. 2011.

Følgende høringsuttalelse ble enstemmig vedtatt av Regionrådet for Hadeland i møte 27. januar, etter forutgående behandling i kommunestyrene.

Hovedmålet for samarbeidsalliansen.

Gjennom medlemskap i Osloregionen har deltakerkommunene markert tilhørighet til den arbeids-, bolig- og serviceregionen som hovedstadsområdet utgjør.

Med dette som utgangspunkt vil Regionrådet for Hadeland understreke behovet for at hovedmålet som er utformet for samarbeidsalliansen ligger fast.

Arbeidet med «**Å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa**» vil ha stor betydning for medlemskommunene. Hvordan en lykkes her vil kunne få konsekvenser for velstandsutviklingen i medlemskommunene og næringslivets muligheter for å utvikle seg.

Innsatsområder og strategier:

En strategisk samarbeidsallianse med mange deltaker må ikke spre seg på for mange innsatsområder.

Temaene som er foreslått er sentrale for å nå alliansens hovedmål. En støtter på denne bakgrunn valget av innsatsområdene og at en søker å utvikle felles strategier i tilknytning til disse.

En har følgende kommentarer til de foreslåtte innsatsområdene:

- Utvikle utbyggingsmønstre, samferdsel og kollektivtransport.
Dette vil være spesielt viktig for å få til tunge og koordinerte innspill til arbeidet med Nasjonal Transportplan (NTP). Innspillene bør ta utgangspunkt i regionens areal- og transportstrategi som kommunene sluttet seg til i 2008.
Behovet for gjennomgående gang og sykkelveier bør innarbeides i strategien.
- Styrke kompetanse og verdiskaping (FoU/næringsutvikling).
Dette er et viktig men utfordrende arbeid. Både næringslivet og virkemiddelapparatet er u hensiktsmessig organisert og imøtekommer i liten grad behovet til den funksjonelle Osloregionen. Det meste er organisert etter fylkesgrenser som ikke er en naturlig avgrensning for verdiskapingen i Osloregionen.

Gran

Jevnaker

Lunner

Østland

- Styrke felles profilering – nasjonalt og internasjonalt.
Et et sentralt og avgjørende arbeid for å bli en konkurransedyktig og bærekraftig hovedstadsregion.
- Klimapolitikk.
Klimapolitikken vil være avgjørende i arbeidet med å skape en bærekraftig regionutvikling. Arbeidet med å utvikle en samordnet strateg for klimapolitikk bør igangsettes tidlig i valgperioden. Strategien må ta utgangspunkt i kommunene kima- og energiplaner. Osloregionens areal- og transportstrategi vil være et annet sentralt utgangspunkt. Et felles strategidokument for klimapolitikk vil også være hensiktsmessig for å oppnå dialog med nasjonale myndigheter om rammevilkårene for klimapolitikken i kommunene.

Roller:

Med utgangspunkt i hovedmålsetting og foreslåtte innsatsområder, er det nødvendig at Osloregionen prioriterer arbeidet med å utvikle:

- Gode møteplasser og nettverk, på tvers av eksisterende fylkesgrenser.
- Felles strategier og holdninger i forhold til overordnet mål om konkurransedyktighet og bærekraft.
- Alliansen til å bli et tydelig talerør overfor nasjonale myndigheter innenfor de prioriterte innsatsområdene.

Med vennlig hilsen
Regionrådet for Hadeland

Edvin Straume
regionkoordinator
Saksbehandlers telefon: 61 33 83 55

Kopi til:

Lunner kommune	Sandsvegen 1	2730 LUNNER	
Gran kommune	Rådhusvegen 39	2770 JAREN	
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520 JEVNAKER	

HADELAND

Oppland fylkeskommune
Postboks 988

2626 LILLEHAMMER

Vår ref.
12/00190-4
edst

Arkiv
120, ---

Deres ref.

Vår dato
30.01.2012

Oppland fylkeskommunes strategiplan for idrett - Høringsuttalelse fra Regionrådet for Hadeland.

Regionrådet for Hadeland behandlet utkast til Oppland fylkeskommunes strategiplan for idrett på møte 27. januar. Følgende høringsuttalelse ble enstemmig vedtatt:

Generelt til utfordringene idretten står overfor.

Innledningsvis ønsker Regionrådet for Hadeland å peke på det store misforholdet det er mellom spillemidler som stilles til disposisjon og idrettens behov for anleggsmidler. Når det årlig søkes om midler som er 3-4 ganger mer enn det som stilles til disposisjon, representerer dette kanskje den største utfordringen den frivillige idretten står overfor. En vil be Oppland fylkeskommune ta dette opp i de kontakter den har mot statlige myndigheter på dette området.

Generelt til dokumentet:

Høringsdokumentet er kort og presist og lett å få oversikt over.

Regionrådet er enig i avgrensingen som innebærer at dokumentet bare omhandler den organiserte idretten. Fysisk aktivitet i et bredere perspektiv ble behandlet i den regionale folkehelseplanen som regionrådet uttalte seg til i høst.

Noen konkrete innspill og kommentarer:

Regionale idrettsorganisasjoner.

Regionale idrettsorganisasjoner er et begrep som brukes flere steder i dokumentet. Regionrådet for Hadeland er i tvil om hva som menes med dette. Dersom en mener idrettens organisering i kretser og særkretser, som er det nærmeste en kommer en fylkesorganiset inndeling, mener en at det er hensiktsmessig å bruke disse betegnelse. Når arbeide skal relatere seg til den organiserte idretten er det et poeng i seg selv å bruke idrettens terminologi.

Spillemiddelordningen.

Midlene mellom de seks regionene i fylket fordeles prosentvis ut fra samlet søknadssum.

En er i tvil om samlet søknadssum bør være det eneste utgangspunktet for fordeling av spillemidler mellom regioner. Befolkningsgrunnlag og avstand til gode anlegg bør også være kriterier som kan vektlegges.

Legge «vekt på interkommunalt samarbeid og erfaringsutveksling mellom kommunene i Hedmark og Oppland».

Regionrådet for Hadeland deler synspunktet om at en skal legge vekt på interkommunalt samarbeid og samarbeide med nabofylke. For vår region vil det være viktig å få til et samarbeid med Buskerud. Dette vil særlig gjelde for idretten på Jevnaker, hvor flere idretter har sin kretstilhørighet der.

Gran

Jevnaker

Lunner

Oppland

Støtte til store idrettsanlegg.

I avsnittet gis en omtale av store idrettsanlegg som har fått støtte til utbygging eller rehabilitering de siste 5 åra. Flesteparten av anleggene er skianlegg.

I den forbindelse ønsker Regionrådet for Hadeland å gjøre spesielt oppmerksom på Lygna Skisenter. Skisenteret har de siste åra utviklet seg til et anlegg med gode tilbud både til eliteutøvere og barn og unge. Anlegget ligger gunstig plassert, med stabile snøforhold og nært de største befolkningkonsentrasjonene i landet. Klimaendringer, som har ført til mer ustabile snøforhold i Osloregionen og lenger sør, har medført at stadig flere arrangement legges til anlegget.

I tilknytning til anlegget har det etter hvert utviklet seg en organisasjon med høy arrangørkompetanse. Det kan derfor bli aktuelt å søke om å få nasjonale mesterskap lagt til skisenteret. På bakgrunn av dette mener en at Lygna Skisenter vil være et anlegg som bør prioriteres med økonomisk støtte til utbygging og rehabilitering når dette blir aktuelt.

I Brandbu er det bygd nytt friidrettsanlegg med fast dekke. På Jevnaker er en i ferd med å starte arbeidet med kunstisbane. Begge disse anleggene vil også kunne utvikle miljøer og aktiviteter som i framtiden vil gjøre det naturlig å søke om støtte ut over ordinære spillemidler.

Mål og satsingsområder

Regionrådet for Hadeland slutter seg til strategiplanens hovedmål som er «å styrke Oppland som idrettsregion».

En del av satsingsområdene er imidlertid for upresist formulert. Å begynne beskrivelsen av et satsingsområde med «se på» er for lite forpliktende.

En foreslår derfor å endre satsingsområdet 1 b) til:

«- avklare mulighetene for å utnytte potensialet rundt idrett, utdanning og arbeidsplassutvikling».

Satsingsområdet 3 b) foreslås endret til:

«- samarbeide om løsninger som gjør idrettsverv og –utdanning mer attraktiv».

1. Idrett som ledd i regional utvikling

Under pkt. 1 a) Bidra til at det jevnlig gjennomføres store idrettsarrangement i Oppland, bør siste pkt. i beskrivelsen av hva OFK skal endres til:

«- fortsatt gi økonomisk støtte til arrangører av internasjonale stevner og nasjonale mesterskap».

3. Sterk og mangfoldig lokalidrett

Under pkt. 3 a) Inngå en partnerskapsavtale med Oppland Idrettskrets, bør følgende formulering benyttes når en beskriver hva OFK skal:

«- I løpet av 2012 inngå en partnerskapsavtale med Oppland Idrettskrets, med føringer for hvilke oppgaver idrettskretsen skal løse som bidrar til å styrke en mangfoldig lokalidrett i fylket og som hindrer frafall av unge.

Med vennlig hilsen
Regionrådet for Hadeland

Edvin Straume
regionkoordinator

Saksbehandlers telefon: 61 33 83 55

Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen 1. februar 2012

Tid, sted: Lunner rådhus. Kl.13.20 – 15.00.

Tilstede:

Fra Gran: Ordfører Knut M. Lehre og rådmann Arne Skogsbakken.
Fra Jevnaker: Ordfører Hilde Brørby Fivelsdal og rådmann May-Britt Nordli
Fra Lunner: Ordfører Harald Tyrdal (til 13.00) og rådmann Tore M. Andresen
Fra reg. adm: Reg.koord. Edvin Straume og prosjektmedarbeider Vibeke Buraas Dyrnes.

I tillegg møtte: Rune Rasset - til sak 11/12

Sak 11/12 Presentasjonsarena – «AmbassHade» i Oslo.

Regionkoordinator orienterte om henvendelse og kontakt han har hatt med initiativgruppe. Rune Rasset presenterte ide og orienterte om kontakt han har hatt med Rom Eiendom. Det er mulig å få tilgang til plass på Oslo S for en periode på 1 ½-år. Pris må avklares nærmere. Foreløpig tilbud krever avklaring i løpet av februar.

De kom fram ulike syn på ideen.

Konklusjon:

Regionkoordinator drøfter ideen videre med aktuelle parter. Saken legges fram på nytt på neste møte. Dersom det er interesse for å arbeide videre med ideen må en avklare om det er mulig å ta avgjørelse i saken etter utgangen av februar.

Sak 12/12 Skjønnsmidler til fornying i kommunene

Fylkesmannen har lyst ut skjønnsmidler til fornying i kommunene med søknadsfrist 29. feb.

Klimapådriver på Hadeland – videreføringsprosjekt:

Bl.a. med bakgrunn i sluttrapporten fra Klimapådriver og tydelige signaler fra fylkesmannen er det utarbeidet forslag til prosjektbeskrivelse for en videreføring av prosjektet «Klimapådriver for Hadeland». Prosjektbeskrivelsen var oversendt i forkant av møtet.

Prosjektbeskrivelsen er utarbeidet av representanter for kommunene, tidligere klimapådriver Live Ytrehus og prosjektmedarbeider Elisabeth Raastad Kjørven. Fylkesmannens miljøvernavdeling har fått prosjektbeskrivelsen til gjennomgang.

Se også sak 4/12 og 37/11 i møtet mellom rådmenn og regionadministrasjonen 3. jan i år og 4. okt. i fjor, samt orienteringssak i regionrådet 16. september i 2011.

Prosjektbeskrivelsen ble raskt presentert og drøftet.

Det var tilslutning til en prosjektperiode på 3 år.

May-Britt Nordli gjorde oppmerksom på at det var svært usikkert om KLOKT blir gjennomført. Dette er et verktøy KS har utviklet for å gjennomføre kommunale klimatiltak. Tiltaket er avhengig av at regjeringa responderer positivt. Det var derfor enighet om at en burde justere prosjektbeskrivelse på punkt hvor dette ble omtalt.

Bedriftskontakt for opplæring.

Regionkoordinator henviste til presentasjon av prosjektbeskrivelse som var presentert på møtet 3. januar. Han refererte vider fra møte med Oppland fk. gjennom NY Giv forum 30. januar.

Det vil bli gitt skriftlig tilbakemelding fra dette møtet vedr. ønsker om justering av prosjektet.

Fylkeskommunens engasjement vil bli avgjort etter at denne prosessen er ferdig.

NAV har nå ansatt prosjektleder.

Det var enighet om å søke fylkesmannen om skjønnsmidler til prosjektene over.

I tillegg er følgende søknader under forberedelse:

- Vanndirektivet / Vannområdet Randsfjorden.
Arne Skogsbakken avklarer om Søndre Land tar ansvaret for felles søknad.
- Samhandlingsreformen.
Søknad utarbeides av prosjektansvarlige. Søkerkommune Lunner.

Sak 13/12 EPC-kontrakter.

Henvendelse fra eiendomssjef Lars Haakenstad i Jevnaker lå vedlagt innkallinga til møter. Henvendelsen ble vurdert som interessant og bør vurderes nærmere. Gran kommune bad om å få anledning til å komme tilbake til saken etter at ny eiendomssjef er på plass. Kan være aktuelt å ta saken opp på møte som er avtalt 8. mai.

Sak 14/12 Per Gärdsell til Hadeland 9. mars?

Notat fra Sven Sandvik, folkehelsekoordinator i Gran, var vedlagt innkallinga til møtet. Rådmann Arne Skogsbakken orienterte om drøfting av saken i Gran. En hadde der konkludert med at en ikke klarte å få på plass et tilstrekkelig godt opplegg rundt et slikt besøk, innenfor den tiden som stod til disposisjon. Det var heller ingen av de andre kommunene som ville kunne klare det

Sak 15/12 Samhandlingsreformen – Invitasjon til møtet 16. feb.

Invitasjon fra Sykehuset Innlandet til regionmøte 16. feb. lå vedlagt innkallinga. Regionkoordinator fikk bekreftet at denne invitasjonen også har gått direkte til kommunene og at forberedelser til møtet var satt i gang.

Sak 16/12 Prosjekt «Temakart Hadeland»

Regionkoordinator orienterte om henvendelse fra prosjektleder Else Hagen Lyngstad. Alle kommunene har gitt tilbakemelding på at de ønsker å delta i prosjektet, men deltakelse i styringsgruppa har været mangelfull. En ønsker en deltaker med kartkompetanse og en med folkehelse/fysak-engasjement eller ansvar, fra hver kommune. Rådmennene i Lunner og Jevnaker lovet å følge opp saken og gi tilbakemelding.

Sak 17/12 Regional plan for Hadeland.

Regionkoordinator orienterte kort om arbeidsgruppene som er etablert. For å få til en bedre arbeidsfordeling og sikre framdriften i arbeidet ønsket han å få egne gruppeledere på noen av arbeidsgruppene. Det var tilslutning til å be Øyvind Sørli, Gran, om å lede arbeidsgruppa for Bo-perspektiv – Tettstedsutvikling og Arealbruk og at Knut Sønju, Jevnaker, blir bedt om å lede arbeidsgruppa for Kompetanse – Næringsutvikling og Arbeidsplasser.

Sak 18/12 Fag- og svennebrevutdeling på Hadeland.

Regionkoordinator orienterte om at det planlegges egen seremoni for utdeling av fag- og svennebrev på Hadeland fra høsten. Tidligere har kandidater fra Hadeland måtte dra til Gjøvik for å motta fag- eller svennebrev. Planene ble godt mottatt.

Sak 20/12 IS-møtet 19. okt.

KS har lagt høstkonferansen sin til 19. okt. IS-møtet til høsten flyttes derfor til 12. oktober. Regionkoordinator justerer innkalling som tidligere er sendt ut.

Sak 21/12   Eventuelt.

Det var ingen saker under eventuelt.

EDS

18.2. 12

HADELAND

PROSJEKTPLAN 2012

Hadeland -nært og naturlig

– Regionrådets prosjekt for bosetting og etablering på Hadeland

Prosjekteier	Regionrådet for Hadeland
Prosjektansvarlig	Regionkoordinator Edvin Straume
Prosjektleder	Vibeke Buraas Dyrnes

1. Mål og rammer

1.1 Bakgrunn/mandat

Prosjektet “Hadeland – nært og naturlig” er en regional satsing forankret i flere planer.

- Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015
- Regionalt handlingsprogram 2012 fra OFK
- Kommuneplanene til Jevnaker, Lunner og Gran
- Arbeidet med ny regional plan for Hadeland

Historie

Det ble gjennomført et forprosjekt i 2006-2007, og hovedprosjektet “Bo- og etablererregion Hadeland” ble startet opp i oktober 2007. Våren 2011 skiftet prosjektet navn til «Hadeland – nært og naturlig».

Befolkningsvekst:

I Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015 kommer det fram hvilke målsettinger kommunene har for befolkningsvekst, med utgangspunkt i reelle 2003 tall:

- Prognose folketall pr. 1.1.2015   31 067

Per 1.1.2012 er folketallet i kommunene som følger¹:

- Jevnaker   6483
- Gran   13493
- Lunner   8776

¹ <http://www.ssb.no/folkemengde/tab-2012-02-23-07.html>

- TOTALT: 28752

I kommuneplanene har Gran et mål om 1,5 % befolkningsvekst per år, Jevnaker 1 % og Lunner 0,5 %. Veksten de siste årene har totalt vært lavere enn dette, og det kan derfor virke vanskelig å nå målet fra Fylkesdelsplanen om 31 000 innbyggere i 2015.

Det er derfor fortsatt behov for tiltak for å øke befolkningen på Hadeland.

Gjennom prosjektet ønsker man å ta tak i **følgende utfordringer for regionen:**

A) Profil

Høsten 2008 fikk Hadelandsregionen en ny enhetlig profil. Dette er et steg på veien for å bygge ”merkevaren Hadeland”. Det ble også vinteren 2010-2011 presentert et slagord for regionen for å forsterke dette. Slagordet er ”Nært og naturlig”. Dette slagordet favner både de grønne verdiene som natur, miljøfokus og landbruk, geografisk nærhet til Oslo, og mennesker som bryr seg om hverandre. Det er et mål å framstille Hadelandsregionen som en samlet enhet gjennom å fokusere på fellesnevnerne for alle de tre kommunene. Intensjonen med en felles profil er å oppnå en økt bevissthet på Østlandet – særlig i Oslo og Oslonære områder – om Hadeland som attraktiv bo- og etablererregion.

Gjennom målbevisst satsing på bruk og utvikling av bioenergi har regionen opparbeidet seg en posisjon som en ”grønn” region med bevisst holdning til energibruk. Dette er forsøkt uttrykt i profilen.

Flere undersøkelser viser at det er en klar sammenheng mellom bosted og nyetableringssted. På steder med befolkningsvekst skapes det også næringsvirksomhet. En utfordring for prosjektet vil være å synliggjøre næringsvirksomheten og næringsetableringen som allerede foregår. Gode eksempler bør presenteres og markedsføres for å vise at det er et godt grunnlag for næringsutvikling på Hadeland.

Hadeland ligger i randsonen til Oslo, og har sterk konkurranse med andre regioner om tilflytting og etablering. Det er en utfordring fremover å få markedsført Hadeland som bo- og etablererregion utover egne grenser.

B) Boregion Hadeland

I Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015 står det i punkt 4.2 om ”Bo-regionen” at Hadeland har et stort vekstpotensial i kraft av regionens sentrale beliggenhet i forhold til Osloområdet, hovedflyplassen på Gardermoen og Ringeriksregionen.

Videre står det i planen at ”*skal Hadeland utvikles som en konkurransedyktig og foretrukket bo-region må veksten styres slik at regionen:*

- *Bevarer særpreg og identitet*
- *Opprettholder stabile, sosiale miljøer og gode oppvekstvilkår*
- *Bevarer og utvikler kulturtilbudene*
- *Utvikler gode tettsteder*
- *Bevarer natur, og friluftsområder*

- *Har gode kommunikasjoner internt og inn og ut av regionen*
- *Har byggeklare tomter som muliggjør vedtatt befolkningsutvikling*
- *Opprettholde et nært samarbeid med naboregionene i og utenfor eget fylke*" (Fylkesdelsplan for Hadeland 2004-2015: 13)

Dette er det også fokus på i Hadelandskommunenes energi- og klimaplaner og kommuneplaner. I tillegg står det i alle planene flere ting som er viktig for Hadeland som bo-region:

- Stimulere til miljøvennlig bygging av boliger og næringseiendom totalt sett - slik som energibruk, valg av energikilder, materialvalg, inneklima, avfallshåndtering med mer.
- Utvikle etablert næring og stimulere til nyetableringer for å holde på og øke antall arbeidsplasser i regionen
- Bevare et levende landbruk og kulturlandskap
- Ha aldersmessig god befolknings sammensetning

Den prioriterte målgruppen for prosjektet vil være høyt utdannede og barnefamilier som ønsker å flytte fra byen til et roligere grønt og bærekraftig bomiljø med lavere boligkostnader, full barnehagedekning og gode fritidstilbud.

Etablering av kompetansebaserte virksomheter i regionen skal ha fokus, slik at færre høyt utdannede må reise ut av regionen for å arbeide.

C) Bærekraftig miljø

Hadelandskommunene var fra 2007 til 2010 "grønne energikommuner", utnevnt av Kommunal og regionaldepartementet. Bakgrunnen var trolig regionens planmessige satsing på bioenergi gjennom BIOREG prosjektet og Energigårdens arbeid. Alle Hadelandskommunene har energi- og klimaplaner². En del av målene i disse planene kan være utgangspunkt for arbeidet i bo-etablererprosjektet:

- Mer effektiv utnyttning av energi i bygninger som vil føre til mindre utslipp og økonomisk gevinst
- Bedre tilgang til kollektivtransport og avstand til skole og servicenæring skal vektlegges ved alle utbyggingsplaner/boligområder
- Tilrettelegging for utbygging av fjernvarme/nærværme i utbyggingsområder, og doble bruken av bioenergi
- Holdningsskapende arbeid overfor kommunene, innbyggere og næringsliv

Hadelandskommunene hadde fra 2009-2011 også en felles klimapådriver i en prosjektstilling. Denne prosjektstillingen blir etter all sannsynlighet gjenopprettet i 2012. Arbeidsoppgavene blir å inspirere og legge press på kommunene, for sterkere satsing på energieffektivisering, bruk av fornybar energi og reduksjon av klimautslipp. Det vil være et viktig tiltak for innhold til markedsføring i 2012 av Hadeland som en region med mål om bærekraftig utvikling.

D) Pendling

Selv om andelen går nedover, er det fortsatt et betydelig antall innbyggere på Hadeland som til daglig reiser til/fra kompetansebaserte virksomheter utenfor regionen og i særdeleshet til Oslo. I en hverdag hvor mange timer går med til reising, må en anta at en del av pendlerne fra

² Gran 2.4.2009, Lunner 26.3.2009, Jevnaker 3.9.2009

Hadeland har ønske om arbeid i egen region. Man må allikevel ikke glemme at en del av Hadelands vekstpotensial som bo-region nettopp ligger i nærheten til Oslo, med Norges største arbeidsmarked, og mulighetene for å pendle til jobb der fra Hadeland.

Lunner har en pendlerprosent ut av regionen (utenfor Hadelandskommunene) på hele 51,5%³. Holder man nabokommunen Nittedal utenfor, er utpendlingen 45 %. Jevnaker har en utpendlingsprosent på 49%, men av dette er størstedelen pendling til Ringerike. Holder en Ringerike utenfor er utpendlingen fra Jevnaker kun 17 %. Fra Gran er pendlingsprosenten ut fra Hadeland på 28 %.

Jevnaker har økt antall som pendler ut av regionen de siste årene, mens Gran har fått noen færre, og Lunner har nå over 12% færre pendlere ut av regionen i forhold til år 2000. Totalt er pendlingen redusert, men det er fortsatt mange som har lang reisevei til jobb, og som oppfatter pendlingen som byrdefull.

E) Etablering

Siden det er færre som pendler ut fra Hadeland nå enn for 10 år siden, har det blitt etablert mange nye arbeidsplasser i regionen. Men det er fortsatt ønskelig å få flere til å arbeide i egen region, og flere av de som i dag pendler kan være potensielle nyetablerere på Hadeland.

Det er også en utfordring å gjøre regionen mer attraktiv for næringsutvikling, og å gjøre mulighetene for etableringer her synlige for Osloregionen. Å gjøre næringsaktører på Hadeland mer bevisst på å synliggjøre "grønt" engasjement vil også underbygge Hadelands langsiktige arbeid om bærekraftig utvikling.

Statistikk fra SSB viser at det er en økende andel pendlere også inn i regionen. Disse har tidligere fått liten oppmerksomhet. Stadig flere pendler fra Osloregionen eller andre nabokommuner til Hadeland, og disse er en interessant målgruppe for prosjektet. En ønsker ved god tilrettelegging for attraktive bomiljøer og god markedsføring av regionen å påvirke disse til å flytte til Hadeland.

---

³ Tall fra SSB 1.1.201,

Tabell: 03321: Sysselsatte per 4. kvartal. Pendlingsstrømmer, etter arbeidssteds- og bostedskommune (K)

1.2 Prosjektmål

Hovedmål

”Hadeland skal bli den mest attraktive tilflyttings- og etablererregion på Østlandet for den som vil leve i takt med naturens bæreevne.”

For å nå hovedmålet er følgende delmål lagt for prosjektet fremover:

1	Regionen skal nå sine befolkningsmål for 2015. ⁴
2	Kommunens politikere og administrasjon skal tenke en helhetlig ”Hadelandspolitikk for etablering og tilflytting” i planarbeid og utviklingsarbeid.
3	Regionen skal ha tilstrekkelig og gode ledige tomter for boliger og næring.
4	Regionen skal jobbe for å øke antallet lokale arbeidsplasser, samt øke andelen kompetansebaserte arbeidsplasser.
5	Regionen skal være ledende for bærekraftig samfunnsutvikling, og være et godt eksempel for bærekraftig miljøbruk i alle ledd. Bruk av fornybar energi skal prioriteres.
6	Regionen skal være en utviklings- og demonstrasjonsregion for utprøving av nye løsninger for bruk av bioenergi og annen fornybar energi.
7	Befolkningen på Hadeland skal omtale regionen i positive ordelag. - selge regionen til alle de snakker med.
8	Regionen skal oppfattes som næringsvennlig/etablerervennlig/attraktiv i forhold til sammenlignbare regioner
9	Regionen skal bli mer kjent og synlig utover egne grenser

1.3 Rammer

Prosjektet er vedtatt å være en av regionens hovedsatsinger tom 2015. «Hadeland – nært og naturlig» er utviklet til å bli regionens spissede profil. Dette krever tilstrekkelige satsing og for at det skal bli rom for gjennomføring av framlagte tiltak, må kostnadsrammen være på minimum 1 000 000 kr pr år⁵.

⁴ Se s 2 i denne prosjektplanen

⁵ Budsjettet i 2012 er litt høyere enn dette, ca 1 100 000

2. OMFANG OG AVGRENSNING

2.1 Omfang og avgrensninger

Prosjektet handler først og fremst om «å gjøre andre gode», dvs at mange av målene kun kan oppnås gjennom samarbeid med andre aktører, ikke gjennom egne tiltak. Prosjektet er også delt opp i delprosjekter og tiltak som samlet kan bidra på veien mot målet.

Prosjektet må gjennom hele prosjektperioden vurderes og justeres ut fra hva som synes mest hensiktsmessig innenfor rammene vedtatt av Regionrådet for Hadeland. Prosjektet vil tjene på en dynamisk gjennomføring.

2.2 Relaterte prosjekter

Relaterte prosjekter kan være prosjekter initiert eller støttet av Regionrådet for Hadeland, av kommunene, næringshagen, private utbyggere og andre, som en ser det som naturlig å ta med i helhetsvurderingen av Hadeland som en god bo- og etablererregion. Disse prosjektene kan i ulik grad være med å oppfylle målsettingene til prosjektet.

En kan i løpet av prosjektperioden se for seg at det utvikles flere prosjekter som vil få konsekvenser for "Hadeland – nært og naturlig". Se vedlegg 1 for oversikt over en del relaterte prosjekter.

3. ORGANISERING AV PROSJEKTET

3.1 Prosjektledelse

Prosjekteier (personifiseres)	Regionrådet for Hadeland v/leder Harald Tyrdal
Prosjektansvarlig	Regionkoordinator Edvin Straume (PA)
Prosjektleder	Vibeke Buraas Dyrnes
Styringsgruppe	Ordførere og rådmenn i Jevnaker, Lunner og Gran og Regionkoordinator

4. BESLUTNINGSPORTER, OPPFØLGING OG MILEPÆLER

4.1 Beslutningsporter

	Beslutningspunkter	Dato	Beslutningsgrunnlag
BP1	Regionrådsmøte	Oktober'07	Oppstartsprosjekt
BP2	Revidering av prosjektet etter ansettelse av ny prosjektleder Gunnar Haslerud	April '09	

BP2	Revidering av prosjektet etter ansettelse av ny prosjektleder Vibeke Buraas Dyrnes	Februar '11	
BP2	Oppdatering av prosjektplan	Mars '12	

4.2 Oppfølging

Statusmøter	Dato	Rapport
Det legges opp til en kontinuerlig statusoppdatering med styringsgruppa.		Møter i styringsgruppa hvert kvartal, og en kort statusoppdatering til styringsgruppa ved månedlige ordfører/rådmanns møter.

5. GJENNOMFØRING

Følgende hovedaktiviteter og delprosjekt vil i denne prosjektplanen prioriteres:

5.1 Hovedaktiviteter/delprosjekter

Delprosjekt 1: Kommunikasjon; markedsføring og profilering

Hensikt/Mål	Samarbeid med	Ansvar	Når
Synliggjøre og markedsføre Hadeland som attraktiv, grønn og bærekraftig region.	Kommunene	VBD	Løpende

Tiltak	Samarbeid med	Ansvar	Når
Utvikle og følge opp kommunikasjonstiltak som profilerer og markedsfører Hadeland som en grønn region.		VBD	Løpende
Få markedsført slagordet «Hadeland – nært og naturlig» på Hadeland og utover regionens grenser		VBD	Løpende
Finne eks. som viser og konkretiserer hva regionen gjør/planlegger å gjøre for å videreutvikle regionen i bærekraftig retning		VBD	Vår 2012 /løpende
Påvirke sentrale nettsider og trykksaker	Web-ansvarlig i kommunene, lokal media	VBD	Løpende
Samarbeide med «Klimapådriver 2» om mulighetene for å lage et "grønt" regnskap for Hadeland	Kommunene	VBD	Høst 2012

Drift og oppdatering av «ledigtomt.no» og hjemmesiden «regionhadeland.no» Markedsføre Hadeland som en attraktiv bo- og etablererregion gjennom web-siden og gjennom egen Facebookside: "Hadeland" ⁶ , samt markedsføre disse nettsidene utover Hadelands grenser	Digital Arena M8Design	VBD	Løpende
Markedsføre/distribuere logo/profil: - Lage bodyer til alle nyfødte på Hadeland med logo og slagord, som videre distribueres gjennom helsestasjonene - Lage flere profileringsartikler med logo og slagord - Utarbeide enkel bestillingsordning av logo og slagord for eksterne brukere via hjemmesiden, og følge opp bruken av logo/profil	M8 Design	VBD	Vinter 2012
Lage flere profileringsartikler med logo og slagord		VBD	Sommer 2012
Utarbeide enkel bestillingsordning av logo og slagord for eksterne brukere via hjemmesiden, og følge opp bruken av logo/profil		VBD	Vinter 2012
Velkomstskilt på hovedinnfartsårene Utplassering av det siste skiltet i Jevnaker, samt oppfølging av vedlikehold	Jevnaker kommune og Mesta	VBD	Sommer 2012
Ambassadør-ordning ⁷ - Avklare hensikt/mål og rekruttere - Avklare mandat/ansvar for den enkelte ambassadør		VBD	Vår/sommer 2012
Lage en helhetlig markedsføringsstrategi for prosjektet - Innhente konsulentråd		VBD	Vår /sommer 2012
Avklare og evt. gjennomføre leasing av elbiler som vi kan ha slagordet på – barnefamilier/enkeltpersoner som kan låne gratis en mnd av gangen		VBD	Høst 2012
Innbyggerdugnad på sosiale medier, «dele» gode historier om Hadeland – fører til stor publisitet og mange som leser det	Lokale politikere og lokale medier		Mars 2012

⁶ <http://www.facebook.com/regionhadeland>

⁷ Med ambassadør-ordning menes profilerte personer el "kjendiser" som via sosiale medier og sine nettverk binder seg til å "selge" Hadeland som en attraktiv bo- og etablererregion

Delprosjekt 2: Regionalt samarbeid i forhold til utvikling av strategier for bærekraftig bygging av boliger og næringsbygg.

Hensikt/Mål	Samarbeid med	Ansvar	Når
Bidra i arbeidet med å etablere bomiljøer som baseres på prinsippet om bærekraft.	Kommunene	VBD/kommunene	Løpende
Bidra med å vise at det satses på energisparende bolig- og næringsbygg	Kommunene	VBD/kommunene	2012

Tiltak	Samarbeid med	Ansvar	Når
Skaffe informasjon om forsøk som tar sikte på å omforme eksisterende boliger/boområder til "grønne" standarder.	SINTEF og Husbanken	VBD	Sommer 2012
Forbedre, oppdatere og vedlikeholde nettstedet "ledigtomt.no"	Digital Arena	VBD	Løpende
Markedsføre "ledigtomt.no" - Via Reg.rådets hjemmeside og Facebook - Via Kommunenes hjemmesider - Presseoppslag og annonser, også utenfor regionen	Kommunene	VBD VBD VBD	Løpende Løpende Vår 2012
Samarbeid med Hadeland VGS om mulighet for satsing på å integrere energivennlig byggestil i byggfagutdanningen, ta de med på befaringer av passivhus	Hadeland VGS	VBD	Løpende
Stimulere privatpersoner og utbyggere av boliger på Hadeland til å bygge passivhus: Støtte økonomisk med 50 % av byggesaksgebyret i de 5 første søknadene i hver kommune, hvis kommunene gir fritak fra andre halvdel⁸.	Kommunene	VBD	Ordningen innført vinter 2011 ⁹

⁸ Hvis kommunene gir fritak fra byggesaksgebyr i passivhussaker, vil kommunene få refundert 50% av utgiftene til byggesaksbehandlingen fra Regionrådet. Dette gjelder de 5 første sakene i hver kommune. Vilklarene er at bygget skal planlegges og bygges i henhold til definisjonene for passivhus i følgende standard og rapport; NS 3700:2010 – Kriterier for passivhus og lavenergihus, boligbygginger.

Delprosjekt 3: Felles næringsutvikling på Hadeland som støtter opp under målet om bærekraft.

Hensikt/Mål	Samarbeid med	Ansvar	Når
Få flere til å etablere virksomheter på Hadeland	Etablererveileder og Hadelandshagen	VBD	Løpende
Få næringsaktører til å utvikle og synliggjøre grønt engasjement	Kommunene	VBD	Løpende

Tiltak	Samarbeid med	Ansvar	Når
Avklare opplegg og forankring av felles strategiprosess for utvikling av næringsliv med "grønn profil".	Etablerte næringsaktører/ potensielle gründere/ kommunene	VBD	Sommer 2012
Samarbeid med næringslivet for å se på mulig organisering av et "næringsråd/-forum" for Hadeland	Hadelandshagen/ NHO Innlandet/ Ringerike Utvikling/ Etablererveileder	VBD	Vår 2012
Møter med kommunene om tiltak for å markedsføre ledige næringslivstomter.	Kommunene	VBD	Sommer 2012
Markedsføre lokalt næringsliv via den nye hjemmesiden og gjennom Osloregionens profileringsgruppe	Osloregionen/ næringslivsaktører	VBD	Løpende
Bidra i stedsutviklingsprosjekter som tar sikte på bærekraftig, funksjonell og estetisk bolig- og næringsutvikling. • Harestua – stedsutviklingsveileder • Jevnaker 2020 • Andre, f.eks Brandbu	Lunner kommune/ Lunner Almenning Jevnaker kommune/ Ringerike Utvikling Gran kommune	VBD VBD VBD	Løpende Løpende Løpende

I tillegg til disse tiltakene vil prosjektleder være deltakende i prosesser som er relevant i forhold til hovedmålet for prosjektet, blant annet støtter prosjektet opp om Ungdomssatsingen på Hadeland – Aktiv sommer og Filmfokus 2012. Prosjektet har en dynamisk gjennomføring, og nye tiltak kommer til underveis

⁹ Tidsbegrenset 2011-2012

6. RISIKOHÅNDTERING OG KVALITETSSIKRING

6.1 Kritiske risikofaktorer

Faktorer	Tiltak/aksjoner
• Sterk konkurranse fra andre regioner	Synliggjøre og begrunne hvorfor Hadeland er en grønn region, og hvilke tiltak regionen gjennomfører/ vil gjennomføre for å styrke bærekraften i regionen.
• Dårlig markedsføring	Gjennomgang og endring
• Dårlig tilrettelegging fra kommunene	Styringsgruppemøter
• Manglende samarbeid og samordning med næringsliv	
• Manglende vilje til å utvikle forpliktende samarbeid innad i regionen	Regionrådsvedtak Styringsgruppemøte
• Stagnasjon i den nasjonale økonomien	
• Manglende finansiering av prosjektet	Alternative finansieringskilder? Kutt i tiltak
• Manglende entusiasme i kommunene	Ansvarliggjøring, forankring, revisjon av prosjektplan.

7. ØKONOMI 2012

Element/aktivitet	2012
Prosjektleder lønn (inkl. adm. kostnader, sos.utg. og husleie)	585 000
Drift og markedsføring av www.regionhadeland.no	30 000
Drift og markedsføring av www.ledigtomt.no	10 000
Vedlikehold av skilt v/adkomstveier til Hadeland	50 000
Ungdomssatsing	50 000
Del finansiering av byggesaksgebyr i passivhussaker	30 000
Passivhus - møter osv.	10 000
”Ambassadør-prosjektet»?	10 000
Markedsføringsstrategi – ekstern konsulentbistand	100 000
Profileringsutstyr – bodyer, T-skjorter, pins osv	50 000
Innbyggerdugnad	10 000
Elbil – leasing til privatpersoner?	60 000
Interne/ nye prosjekter	50 000
Reserve	35 000
Sum	1 100 000

Det settes av 1 000 000 kr fra partnerskapsmidler, i tillegg overføres 80 000 i ubrukte midler fra tidligere år.

Det vil være nødvendig med justeringer, og det foreslås at det ved årsslutt legges fram en oversikt over prosjektets regnskap og forslag til budsjett for kommende år.

VEDLEGG 1 - RELATERTE PROSJEKTER OG SAMARBEIDSPARTNERE:

Prosjekter	Beskrivelse	Ansvarlig
Kultur som næring	Kulturbasert verdiskapningsprosjekt Granavollen – Tingelstadhøgda. Utviklingsprosjekt, tom vår 2012. Pilegrimssenter, kulturnæringsbygg, "Historiske Hadeland" med mer.	Prosjektleder Randi Thorsen
Granavollen regionale pilegrimssenter	Et av 6 regionale pilegrimssenter langs pilegrimsleden Oslo-Trondheim	Prosjektleder Jane Dahl Sogn
Tiltak for ungdom	"Trygt hjem for en 50-lapp" og "Kultur og fritidstiltak for ungdom på Hadeland 2011"	Kulturkontorene og Regionrådet
Hadelandsbonden 2020	Prosjektet har som mål å bevare Hadeland som levende bygd, med matproduksjon og vakkert kulturlandskap. Flere seminar og samlinger for å rekruttere til grønt næringsliv i 2011.	Landbrukets fagråd Hadeland v/ Anne Okkenhaug Berntsen, Pål Arne Oulie m.fl.
Økoløft/ Jøtt godt	Mål om å øke produksjonen og forbruket av økologisk mat.	Prosjektleder Kristin Swärd
Klimapådriver	Kommunenes prosjekter – etterleve sine energi- og klimaplaner	Prosjektleder, klimapådriver 2 vil etter planen være på plass i løpet av 2012
Hadeland og Ringerike Reiseliv	Samarbeid med Hadeland Reiseliv, som til nå har gjennomført omfattende profileringsarbeid for regionen.	Siden leder er sykmeldt, er kontakten per d.d. Toril Haugan
Temakart Hadeland	Utarbeidelse av web-baserte temakart for ski- og turløyper, gang- og sykkelstier	Gran kommune v/ kulturkontoret
Hadelandsmessa	Næringslivsmesse for markedsføring av regionen	Hadeland og Ringerike Reiseliv og Hadelandshagen
Næringshage på Hadeland - Hadelandshagen	Hadelandshagen AS ble stiftet 1.des 2008. Driftstøttes fra OFK og Gran/Lunner kommuner i en 4 års periode.	Styret i Hadelandshagen AS og daglig leder Dagfinn Edvardsen
Etablererveiledning	Veiledning for nyetablerere.	Etablererveileder i Gran og Lunner - Kari Isingrud Ringerike Etablerersenter - Svein Eystein Lindberg

Bronsebukkene	Teateroppsetning	Friluftsteateret Bronsebukkene v/Per Sønsteby
Jevnaker 2020	Jevnaker 2020 er et samarbeidsprosjekt mellom Jevnaker Næringsdrivende og Jevnaker kommune – jobbe sammen for Jevnakers utvikling	Asbjørn Moen
Harestua – stedsutvikling	På Harestua jobbes det for utbygging av boliger og utvikling av næring i sentrum samt langs RV 4. Det skal lages en veileder for hvordan stedsutviklingen bør foregå.	Lunner kommune v/næringsrådgiver, samt Lunner Almenning v/Fredrik Bärnholt
Lokale arrangementer	Lokale arrangementer som Potetfestivalen, Kistefossfestivalen med mer. Lokale arrangementer som er med og markedsfører Hadeland og det mangfoldet som finnes.	
Energigården	Energigården er et informasjonssenter for bioenergi og annen fornybar energi.	Erik Eid Hole

Grovmasket framdriftsplan fra prosjektstart til nå¹⁰

	2008/2009	2010	2011	2012
• Utarbeide grønt slagord for Hadeland			X	
• Få markedsført dette slagordet på elbil og andre steder			X	
• Finne eks. som konkretiserer hva regionen gjør/planlegger å gjøre for å videreutvikle regionen i bærekraftig retning				X
• Påvirke sentrale nettsider og trykksaker		X		
• Ledigtomt.no ○ Opprette siden ○ Oppdatere "ledigtomt.no", og videreutvikle denne til å bli en mer levende og mer brukt tomteportal for både bolig- og næringstomter	X		X	
• Ny nettside, nytt design og innhold, www.regionhadeland.no			X	
• Presentere Hadeland som en attraktiv Bo- og etablererregion Hadeland gjennom web-siden og gjennom etablering av egen Facebookside: "Hadeland"			X	
• Markedsføre/distribuere logo/profil ○ Lage ny profil/design ○ Kommunenes intranett ○ Distribuere brosjyre til næringsdrivende på Hadeland for å stimulere til bruk av den nye logo/profilen ○ Følge opp bruken av logo/profil ○ Lage pins, T-skjorter og	X	X X	X	

¹⁰ Nye tiltak foreslått i denne prosjektplanen, er ikke med i denne framdriftsplanen, kun avsluttede tiltak, og tiltak som er startet på tidligere, og som videreføres nå. Det er også tiltak som ble utført i 2008-2009 som ikke står i denne framdriftsplanen.

○ lignende med logo og slagord ○ Lage babybodyer med logo og slagord ○ Lage designhåndbok for eksterne brukere			X	X
● Velkomstskilt på hovedinnfartsårene ○ Innhente anbud ○ Avklaring Vegvesenet og grunneiere ○ Utplassering			X X X	(X)
● Samarbeid med Hadeland VGS for å se på muligheter for å få energivennlig byggestil inn i byggfagutdanning		X	X	
● Konferanse for å se på mulighetene for passivhusbygging i regionen		X		
● Stimulere privatpersoner og utbyggere av boliger på Hadeland til å bygge passivhus, støtte til byggesaksgebyr			X	X
● Samarbeid med næringslivet for å se på mulig organisering av et "næringsråd" for Hadeland			X	X
● Markedsføre lokalt næringsliv via den nye hjemmesiden og gjennom Osloregionens profileringsgruppe			X	X
● Støtte og koordinering for å opprette næringshage	X			
● Støtte og koordinering for å opprette Etablererveileder for Gran/Lunner	X			

Prosjektbeskrivelse for
Utredning av potensiell reiselivsorganisering og samarbeid
i Hadeland og Ringerike.

Bakgrunn.

Etter avtale mellom Regionrådet for Hadeland og Rådet for Ringeriksregionen har Hadeland – Ringerike Reiseliv driftet fellestjenester for reiselivet i 2010 og 2011. Turistinformasjon inngikk som en del av avtalen. Avtalen ligger vedlagt. Som det går fram av § 10 i avtalen skulle samarbeidet evalueres høsten 2011.

Evalueringen ble gjennomført av en arbeidsgruppe bestående av representanter for administrasjonen i de to regionrådene og Hadeland – Ringerike Reiseliv. Oppland og Buskerud fylkeskommuner ble konsultert under arbeidet. Rapporten anbefaler:

- Samarbeidsavtalene forlenges midlertidig for et år.
- Kompetent fagmiljø engasjeres for å utrede framtidig organisering av reiseliv og turistinformasjon for Hadeland og Ringerike.
- Utredningsarbeidet må være ferdig senest 1. sept. 2012.

Rapport fra evalueringsarbeidet ligger vedlagt, samt behandling og vedtak i Rådet for Ringeriksregionen og regionrådet for Hadeland.

Prosjekt mål:

Belyse ulike alternativer for organisering og gi en anbefaling for hensiktsmessig organisering av reiselivet på Hadeland og Ringerike

-for en tilstrekkelig robust og slagkraftig organisering som gjør regionen i stand til å nå gjennom i et marked med stadig større konkurranse

-for å bli økonomisk selvgående slik at kommunale tilskudd kan trappes ned

Hovedaktiviteter:

- Utrede muligheter for ulike modeller for organisering og samarbeid for reiselivet i Hadeland og Ringerike.

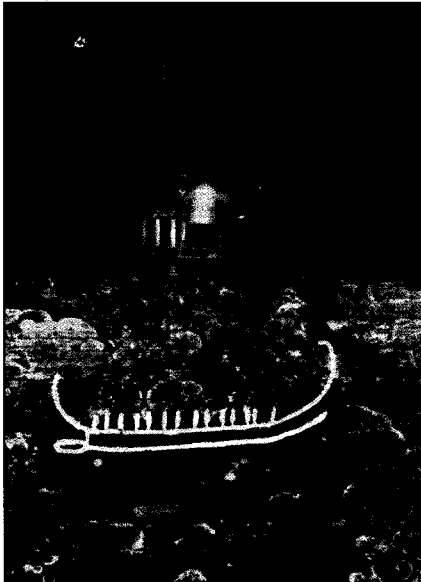
- Den type organisasjon man har i dag, gjerne med utgangspunkt i den lokale evalueringsrapporten fra høsten 2011.
- En utvidet geografisk organisasjon
- Alternative samarbeidskonstellasjoner
- Annen organisasjonsmodell

- Vurdere modellene opp mot hverandre

Årsberetning Hadeland Ringerike Reiseliv

2011

INNKALLING TIL ÅRSMØTE I HADELAND RINGERIKE REISELIV PÅ
RANDSVANGEN HOTELL, TORSDAG 23. FEBRUAR 2012, KL 1900.

SAKER TIL BEHANDLING:

1.	GODKJENNING AV INNKALLING	
2.	VALG AV MØTELEDER	
3.	VALG AV REFERENT	
4.	VALG AV 2 MEDLEMMER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL	
5.	ÅRSBERETNING.	VEDLEGG 1
6.	REGNSKAP 2011.	VEDLEGG 2
7.	FASTSETTELSE AV KONTINGENT OG SERVICEAVGIFT FOR 2012.	VEDLEGG 3
8.	ÅRSPLAN FOR 2012.	VEDLEGG 4
9.	FASTSETTELSE AV STYREHONORAR FOR 2012.	VEDLEGG 5
10.	BUDSJETT FOR 2012.	VEDLEGG 6
11.	INNKOMMENDE SAK. MESSEDELTAGELSE FOR HRR	
12.	VALG	

FOR STYRET I HRR

PER D JENSEN
STYRELEDER

STYRETS BERETNING FOR DRIFTSÅRET 2011 I HADELAND RINGERIKE REISELIV.

Styret har bestått av:

Per D Jensen ,Styreleder

Jo Lyngstad, Nestleder

Ann Therese Ekeren Skari, styremedlem

Unni Carlsen, styremedlem

Ellen Sofie Aasheim, styremedlem(Permisjon fra styret fra 1.september 2011)

Rolf Lie, varamedlem, men fast medlem i styret fra 1.september 2011.

Varamedlemmer:

Rolf Lie, varamedlem, men fast styremedlem fra 1.september 2011.

Berthe Hvinden Alm, varamedlem

Ingvald Eid, varamedlem

Revisor:

Samarbeidende Revisorer

Ansatte:

Kathrine Wavold, daglig leder, sykemeldt fra april 2011.

Torhild Haugann, engasjementstilling og produkt- og markedssjef fra den 1.juli 2011

Ingvald Eid, deltidsstilling i 2011.

Årsresultat:

Regnskapet er avsluttet med et mindre underskudd for 2011.

Styret:

Det har vært avviklet 9 styremøter i perioden.

Det ytre miljø:

HRR påvirker ikke det ytre miljø.

Arbeidsmiljø:

Arbeidsmiljøet ansees som tilfredsstillende. Dog har det vært en krevende periode for de ansatte , som har gjort en stor arbeidsinnsats og utvist stor fleksibilitet i sin arbeidssituasjon.

Sykefravær:

Unntatt daglig leders langtidsfravær grunnet sykdom, har det ikke vært annet sykefravær.

Fortsatt drift:

Forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og regnskapet for 2011 er satt opp ut i fra denne forutsetning.

Drift:

Avis-brosjyrer; Reiselivsavisen ble også produsert i 2011. Avisen hadde 56 sider, og ble direktedistribuert med ca. 165.000 eks i det sentrale Oslo-område samt i egne regioner. Ca. 35.000 eks er delt ut fra avisstativer, bedrifter, messestands mv. Avisen har en høy markedsverdi samt er den et viktig redskap for synliggjøring av den enkelte tilbyder i regionene. Dessverre tjener vi ikke penger på dette produktet, da salgsvolumet av annonser ikke er høyt nok. Underskuddet er dog begrenset, men det må vurderes om våre priser er "riktig", og om vi må øke innsatsen for salg av annonser. I tillegg har HRR utarbeidet flere brosjyrer og reklamemateriell som beskriver våre regioner og mange av våre medlemmers virksomhet.

Nettsider- infokiosker:

Det er utført betydelig arbeide med å forbedre våre nettsider og vår portal for turistinformasjon. Nettinformasjonen er også utvidet med info på VisitNorway. Det utføres et betydelig arbeide med å holde websidene oppdatert, men her er en også i stor grad avhengig av informasjon fra medlemmene for å være sikker på at presentert informasjon er à jour og riktig.

Messer:

HRR har deltatt på de store messearrangementer; Reiselivsmessen på Lillestrøm, Yrkes og Utdanningsmesse på Jevnaker, og Turoperatørmessen i Sarpsborg. Det har også vært deltagelse på egne regioners store messer/arrangementer på Hadeland og Ringerike. I nevnes det at HRR er arrangøren av HadelandsMessa.

Aktiviteter:

Det er gjennomført en omfattende medlemsbesøk i løpet av 2011, som er dokumentert fra ansatte til HRRs styre gjennom månedlige logger, samt medlemsarrangementer som innbefatter besøk hos noen av medlemmene for å bli informert om deres virksomhet. Ansatte har pakketert og drevet med utstrakt innsalg av HRRs medlemmer som tilbydere til turoperatører, lag/foreninger samt enkeltstående grupperinger. Det er også et omfattende daglig arbeid med direktekontakt via HRRs kontaktskjema på websiden, e-post og telefoni. Videre er det igangsatt samarbeid med ulike destinasjonsselskap hvor målsetningen er å stadig utvide nedslagsfeltet for HRRs medlemmer.

HRRs ansatte har arbeidet, og arbeider, kontinuerlig med å etablere samarbeidsprosjekter med videregående skoler og høyskoler, da dette er et spesifikt ønske fra representanter fra fylkesnivå.

Det har vært en rekke møter med offentlige representanter fra kommuner, Regionråd og fylkene Oppland og Buskerud. I tillegg har HRR deltatt i flere faggrupper som arbeider for reiselivsnæringen i våre regioner samt deltatt på flere konferanser både i fylkes- og statelig regi hvis målsetning er å videreutvikle reiselivsnæringen.

Et av de viktigste oppgaver vi har deltatt i er sammen med Regionkoordinatorene for regionrådene på Hadeland og Ringerike å evaluert den samarbeidsavtalen som har løpt i 3 år, med HRR og de 2 regionrådene som ansvarlige parter. Denne samarbeidsavtalen har også vært grunnlaget for en betydelig del av vår finansiering fra Fylker og Kommuner.

Konklusjonene på dette arbeidet er p.t. at avtalen er forlenget med 1 år på de samme premisser som tidligere, (unntatt er en driftstøtte på kr 500.000.- fra Buskerud Fylkeskommune som er bortfalt). Det er enighet i arbeidsgruppen at det skal engasjeres en ekstern part for å vurdere hvilken form og innhold en felles organisering av reiselivsnæringen for regionene Hadeland og Ringerike anbefales å ha. Denne innstilling forventes å foreligge i høst for så å behandles i de 2 regionråd. Fylkene Oppland og Buskerud er også med i dette arbeidet.

Basert på den forventende analyse og anbefaling, samt behandling i partenes besluttende organer, vil HRR sin fremtid bli bestemt.

Det har også vært flere avklaringsmøter om samarbeidsform og "arbeidsfordeling" mellom overlappende virksomheter i regionene. På Hadeland gjelder det Historiske Hadeland, og på Ringerike er det Ringerike Utvikling. Gjennom stadig kontakt og kommunikasjon er det et rimelig godt samarbeid om overlappende oppgaver.

Medlemmer:

Medlemsmassen i regionene er relativt stabil. Det er noe avskalling grunnet opphør og konkurser, men også noen nyinnmeldinger. Medlemsantallet er ca. 100.

Lokalisering:

HRR har sin "base" med to (2) kontorplasser i RNFs lokaler i Hønefoss. Det er også etablert et kontorfellesskap med Hadelandshagen på Gran, hvor vi er tilstede ca. to (2) dager i uken. På begge steder er det god tilgang til møterom mv. som HRRs ansatte benytter for å kunne skape arenaer for medlemmer som av hensiktsmessige grunner søker å bygge samarbeidsplattformer.

Det er startet et internt arbeide med å avklare hvordan en best mulig skal organisere Turistinformasjonen i regionene, men dette arbeide er avventende da en ønsker å få ferdig samarbeidsgruppas evaluering og anbefaling om hvordan en best mulig skal ivareta reiselivsnæringens oppgaver i regionene Hadeland og Ringerike.

For styret i HRR

Per D Jensen
Styreformann

Arkivsak-dok. 11/02194-4
Saksbehandler Kjersti Andresen

Saksgang

Møtedato

Prosjekt "Kom inn på tunet på Hadeland"

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret støtter oppstarten av prosjektet «Kom inn på tunet på Hadeland», der formålet er å skape flere, bedre, varige og mer synlige «Inn på tunet» tilbud som øker attraktiviteten for kjøperne, og som øker lønnsomheten for tilbyderne.
2. Kommunestyret forutsetter at Rådmannen vurderer «Inn på tunet» tjenester i sitt tjenestespekter der dette er et alternativ.

Saksdokumenter

Prosjektbeskrivelse – januar 2012
Innvilgningsbrev fra Innovasjon Norge datert 12.05.2011

Vedlagt

Ja
Nei

Saken fremmes for politisk behandling i Gran, Jevnaker og Lunner samtidig, siden det er et felles prosjekt for alle tre Hadelandskommunene. Det er Landbrukskontoret for Hadeland som er prosjektansvarlig.

Saksopplysninger:

Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet igangsatte en treårig kommunerettet satsing i 2010 som kalles «Inn på tunet-løftet». Landbrukskontoret for Hadeland søkte, på vegne av alle tre Hadelandskommunene, om deltakelse i denne satsingen med prosjektet «Kom inn på tunet på Hadeland». Med forbehold om lokalpolitisk oppslutning har vi fått positivt vedtak og økonomisk støtte, som ett av to prosjekter i Oppland.

«Inn på tunet» (IPT) er tilrettelagte tjenestetilbud på gardsbruk til utdannings-, oppvekst-, helse- og sosialsektoren. Tilbudene er rettet mot enkeltmennesker og/eller grupper, og skal gi mestring, utvikling, bedre helse og trivsel for den enkelte bruker. Aktivitetene skal være knyttet opp til gården, livet og arbeidet der. I de fleste tilbud er kontakt med dyr vesentlig.

Tilbyderne av IPT-tjenester er som regel privatpersoner med tilknytning til gardsbruk mens kjøperne i all hovedsak er kommunene og NAV. Eksempler på IPT-tilbud er; arbeidstrening, demensomsorg, språkopplæring for innvandrere, og lærings- og mestringsarenaer for barn og unge med lære- eller atferdsproblemer.

På landsbasis har det vært en betydelig vekst av antall IPT-tilbud de siste årene og det er nå ca. 850 gardsbruk som tilbyr slike tjenester. Det er foretatt evaluering og følgeforskning av ulike IPT-tilbud og resultatene viser seg å være svært positive. Først og fremst for brukerne som får tilbud om tjenester, men også for de som betaler for tjenesten som får mye for pengene. Driftsgranskninger i landbruket viser også at inntjeningen for tilbyderer også er god.

For landbruket er utviklingen av IPT-tjenester en mulighet til å bruke flere av ressursene på garden på en ny måte, slik som bygningsmasse og menneskelige ressurser. IPT-tjenester er å betrakte som tilleggsnæring til tradisjonelt landbruk og gir landbruket et ben til å stå på økonomisk.

Hadelandskommunene har i mange år benyttet IPT-tilbud i varierende omfang. Tilbudet av IPT-tjenester har også vært varierende. Per i dag er det ca 15 tilbydere på Hadeland. Hadelandskommunene har i perioder kjøpt IPT-tjenester utenfor våre kommuner. Det er også slik at flere av tilbyderne på Hadeland selger tjenester til kommuner utenfor distriktet.

Hovedutfordringene for IPT tilbyderne er å nå fram med sine tilbud til rette vedkommende på kjøpersiden og det er vanskelig å få til avtaler av en viss varighet. For kjøpersiden har utfordringene vært knyttet til uforutsigbarheten i å ta i bruk nye tilbud og økonomi.

Formålet med prosjektet er å *bidra til flere, bedre og mer synlige IPT-tilbud som øker attraktiviteten for kjøperne, og øker lønnsomheten for tilbyderne.*

Følgende delmål er definert i prosjektet: ^{aw}

- Markedsføre ut mot kjøpergruppene hva IPT er og hva IPT tilbyr
- Forankre og styrke IPT i kommunenes plan- og strategiarbeid
- Øke tilbyderens fokus på kvalitetssikring
- Etablering av faste, selvdrevne og profesjonelle samarbeidsnettverk for tilbydere
- Definerer av landbrukskontorets rolle som koordinator
- Definere rollefordeling. Hvilke organisatoriske enheter på hvilke arbeidsoppgaver
- Finne gode samarbeidsformer og modeller for bruk av IPT-tjenester

Arbeidsform: Det skal gjennomføres to pilotprosjekter ^{på Hadeland} som delfinansieres fra prosjektmidlene, hvor en følger prosessen fra oppstart av et IPT-tilbud til avslutning. Erfaringene en gjør i disse prosessene skal dokumenteres og nedfelles slik at de kan nyttes i det videre arbeidet med IPT.

Økonomi: Prosjektet har fått innvilget kr 380 000, dvs. 50 % av prosjektkostnadene, fra «Inn på tunet løftet». Den resterende finansieringen består av kr 200 000 i forhåndstilsagn fra Regionrådet for Hadeland og arbeidsinnsats i prosjektet. Arbeidsinnsatsen vil være fordelt over 2 år på ulike personer i styringsgruppa og arbeidsgruppa. Det kreves ikke bevilgning av friske midler til prosjektet.

Vurdering:

Initiativet til prosjektet er en direkte oppfølging av «Næringsplan for landbruket på Hadeland 2008-2012», vedtatt av alle de tre kommunene, hvor det er et konkret mål å etablere flere «Inn på tunet» tilbud.

Hadelands beliggenhet, med under en times kjøring til de store befolkningskonsentrasjonene rundt Oslo, gjør at det er et stort marked for IPT-tjenester også utenfor våre kommuner. En mener derfor det ligger et potensial for å skape flere arbeidsplasser innenfor dette feltet på Hadeland.

Det er imidlertid et viktigere argument at det i framtida vil være et økt behov for tjenestene som IPT kan tilby. Erfaringene er at IPT utfyller tjenestespekteret i kommunene på en måte som gir større muligheter for individtilpasning.

Omsorgsplan 2015 i regi av Helse- og omsorgsdepartementet og Samhandlingsreformen vektlegger begge nødvendigheten av økte omsorgstilbud. Det er en nødvendighet å samarbeide med frivillige og private aktører for å kunne lykkes med fremtidens omsorgstjenester. Samhandlingsreformen på Hadeland og rapporten som er utarbeidet har flere tiltak for økt aktivitet på dagtilbud. IPT-tjenester kan være gode aktivitetstilbud for ulike brukergrupper. Andre kommuner har gode erfaringer med dette. Både Nittedal - og Ringerike trekkes fram som foregangskommuner i «Inn på tunet» samarbeid. De har blant annet tilbud for yngre utviklingshemmede, demente og psykiatriske pasienter i tillegg til ulike tilpassede skoletilbud.

Fra 1/1- 2012 har kommunen et helhetlig ansvar for folkehelsearbeid og har fått et meransvar for helseforebyggende tiltak. Også i dette perspektivet vil IPT-tjenester kunne benyttes for grupper som trenger tilpassede tiltak.

I Lunner kommunes «Kommunedelplan samfunnsutvikling 2011-2014» er det nedfelt at IPT tilbud skal være en naturlig del av de ulike omsorgstiltakene kommunen tilbyr.

Handlingsplanen utarbeidet i forbindelse med Opptur-prosjektet i Gran, uttrykker et generelt behov for å øke aktivitetstilbudene for flere brukergrupper. I en rapport utarbeidet høsten 2011 er «Inn på tunet» tilbud nevnt spesielt som aktuelle for ungdom med behov for tilrettelagte aktivitetstilbud.

Selve prosjektet gir i seg selv ingen økonomiske forpliktelser etter prosjektperioden. Det er imidlertid et mål at en i løpet av prosjektet har vist at IPT-tjenester er attraktive tilbud for ulike grupper og at kommunen derfor velger å kjøpe slike tjenester. Det kan være som supplement til dagens tjenestetilbud eller det kan være som alternativ til tjenester som tilbys i dag.

For IPT tilbydere som er i gang vil et prosjekt kunne virke stimulerende og lette deres utfordringer med å nå fram til aktuelle kjøpere. Det er også slik at det stadig stilles større krav til kvalitetssikring og dokumentasjon til de som tilbyr tjenester, utvikling av et nettverkssamarbeid mellom aktørene vil være positivt i den sammenhengen.

Dersom vi lykkes i vårt arbeid med «Inn på tunet» har vi en **vinn – vinn – vinn** situasjon. Samfunnet får tilbud som det er behov for, brukere får gode tilrettelagte tilbud og landbruket får flere ben å stå på.

Arkivsak-dok. 11/02194-4
Saksbehandler Kjersti Andresen

Saksgang

Møtedato

Prosjekt "Kom inn på tunet på Hadeland"

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret støtter oppstarten av prosjektet «Kom inn på tunet på Hadeland», der formålet er å skape flere, bedre, varige og mer synlige «Inn på tunet» tilbud som øker attraktiviteten for kjøperne, og som øker lønnsomheten for tilbyderne.
2. Kommunestyret forutsetter at Rådmannen vurderer «Inn på tunet» tjenester i sitt tjenestespekter der dette er et alternativ.

Saksdokumenter

Prosjektbeskrivelse – januar 2012
Innvilgingsbrev fra Innovasjon Norge datert 12.05.2011

Vedlagt

Ja
Nei

Saken fremmes for politisk behandling i Gran, Jevnaker og Lunner samtidig, siden det er et felles prosjekt for alle tre Hadelandskommunene. Det er Landbrukskontoret for Hadeland som er prosjektansvarlig.

Saksopplysninger:

Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet igangsatte en treårig kommunerettet satsing i 2010 som kalles «Inn på tunet-løftet». Landbrukskontoret for Hadeland søkte, på vegne av alle tre Hadelandskommunene, om deltakelse i denne satsingen med prosjektet «Kom inn på tunet på Hadeland». Med forbehold om lokalpolitisk oppslutning har vi fått positivt vedtak og økonomisk støtte, som ett av to prosjekter i Oppland.

«Inn på tunet» (IPT) er tilrettelagte tjenestetilbud på gardsbruk til utdannings-, oppvekst-, helse- og sosialsektoren. Tilbudene er rettet mot enkeltmennesker og/eller grupper, og skal gi mestring, utvikling, bedre helse og trivsel for den enkelte bruker. Aktivitetene skal være knyttet opp til gården, livet og arbeidet der. I de fleste tilbud er kontakt med dyr vesentlig.

Tilbyderne av IPT-tjenester er som regel privatpersoner med tilknytning til gardsbruk mens kjøperne i all hovedsak er kommunene og NAV. Eksempler på IPT-tilbud er; arbeidstrening, demensomsorg, språkopplæring for innvandrere, og lærings- og mestringsarenaer for barn og unge med lære- eller atferdsproblemer.

På landsbasis har det vært en betydelig vekst av antall IPT-tilbud de siste årene og det er nå ca. 850 gardsbruk som tilbyr slike tjenester. Det er foretatt evaluering og følgeforskning av ulike IPT-tilbud og resultatene viser seg å være svært positive. Først og fremst for brukerne som får tilbud om tjenester, men også for de som betaler for tjenesten som får mye for pengene. Driftsgranskninger i landbruket viser også at inntjeningen for tilbyderen også er god.

For landbruket er utviklingen av IPT-tjenester en mulighet til å bruke flere av ressursene på garden på en ny måte, slik som bygningsmasse og menneskelige ressurser. IPT-tjenester er å betrakte som tilleggsnæring til tradisjonelt landbruk og gir landbruket et ben til å stå på økonomisk.

Hadelandskommunene har i mange år benyttet IPT-tilbud i varierende omfang. Tilbudet av IPT-tjenester har også vært varierende. Per i dag er det ca 15 tilbydere på Hadeland. Hadelandskommunene har i perioder kjøpt IPT-tjenester utenfor våre kommuner. Det er også slik at flere av tilbyderne på Hadeland selger tjenester til kommuner utenfor distriktet.

Hovedutfordringene for IPT tilbydere er å nå fram med sine tilbud til rette vedkommende på kjøpersiden og det er vanskelig å få til avtaler av en viss varighet. For kjøpersiden har utfordringene vært knyttet til uforutsigbarheten i å ta i bruk nye tilbud og økonomi.

Formålet med prosjektet er å *bidra til flere, bedre og mer synlige IPT-tilbud som øker attraktiviteten for kjøperne, og øker lønnsomheten for tilbyderne.*

Følgende delmål er definert i prosjektet:

- Markedsføre ut mot kjøpergruppene hva IPT er og hva IPT tilbyr
- Forankre og styrke IPT i kommunenes plan- og strategiarbeid
- Øke tilbyderens fokus på kvalitetssikring
- Etablering av faste, selvdrevne og profesjonelle samarbeidsnettverk for tilbydere
- Definerer av landbrukskontorets rolle som koordinator
- Definere rollefordeling. Hvilke organisatoriske enheter på hvilke arbeidsoppgaver
- Finne gode samarbeidsformer og modeller for bruk av IPT-tjenester

Arbeidsform: Det skal gjennomføres to pilotprosjekter som delfinansieres fra prosjektmidlene, hvor en følger prosessen fra oppstart av et IPT-tilbud til avslutning. Erfaringene en gjør i disse prosessene skal dokumenteres og nedfelles slik at de kan nyttes i det videre arbeidet med IPT.

Økonomi: Prosjektet har fått innvilget kr 380 000, dvs. 50 % av prosjektkostnadene, fra «Inn på tunet løftet». Den resterende finansieringen består av kr 200 000 i forhåndstilsagn fra Regionrådet for Hadeland og arbeidsinnsats i prosjektet. Arbeidsinnsatsen vil være fordelt over 2 år på ulike personer i styringsgruppa og arbeidsgruppa. Det kreves ikke bevilgning av friske midler til prosjektet.

Vurdering:

Initiativet til prosjektet er en direkte oppfølging av «Næringsplan for landbruket på Hadeland 2008-2012», vedtatt av alle de tre kommunene, hvor det er et konkret mål å etablere flere «Inn på tunet» tilbud.

Hadelands beliggenhet, med under en times kjøring til de store befolkningskonsentrasjonene rundt Oslo, gjør at det er et stort marked for IPT-tjenester også utenfor våre kommuner. En mener derfor det ligger et potensial for å skape flere arbeidsplasser innenfor dette feltet på Hadeland.

Det er imidlertid et viktigere argument at det i framtida vil være et økt behov for tjenestene som IPT kan tilby. Erfaringene er at IPT utfyller tjenestespekteret i kommunene på en måte som gir større muligheter for individtilpasning.

Omsorgsplan 2015 i regi av Helse- og omsorgsdepartementet og Samhandlingsreformen vektlegger begge nødvendigheten av økte omsorgstilbud. Det er en nødvendighet å samarbeide med frivillige og private aktører for å kunne lykkes med fremtidens omsorgstjenester. Samhandlingsreformen på Hadeland og rapporten som er utarbeidet har flere tiltak for økt aktivitet på dagtilbud. IPT-tjenester kan være gode aktivitetstilbud for ulike brukergrupper. Andre kommuner har gode erfaringer med dette. Både Nittedal - og Ringerike trekkes fram som foregangskommuner i «inn på tunet» samarbeid. De har blant annet tilbud for yngre utviklingshemmede, demente og psykiatriske pasienter i tillegg til ulike tilpassede skoletilbud.

Fra 1/1- 2012 har kommunen et helhetlig ansvar for folkehelsearbeid og har fått et meransvar for helseforebyggende tiltak. Også i dette perspektivet vil IPT-tjenester kunne benyttes for grupper som trenger tilpassede tiltak.

I Lunner kommunes «Kommunedelplan samfunnsutvikling 2011-2014» er det nedfelt at IPT tilbud skal være en naturlig del av de ulike omsorgstiltakene kommunen tilbyr.

Handlingsplanen utarbeidet i forbindelse med Opptur-prosjektet i Gran, uttrykker et generelt behov for å øke aktivitetstilbudene for flere brukergrupper. I en rapport utarbeidet høsten 2011 er «Inn på tunet» tilbud nevnt spesielt som aktuelle for ungdom med behov for tilrettelagte aktivitetstilbud.

Selve prosjektet gir i seg selv ingen økonomiske forpliktelser etter prosjektperioden. Det er imidlertid et mål at en i løpet av prosjektet har vist at IPT-tjenester er attraktive tilbud for ulike grupper og at kommunen derfor velger å kjøpe slike tjenester. Det kan være som supplement til dagens tjenestetilbud eller det kan være som alternativ til tjenester som tilbys i dag.

For IPT tilbydere som er i gang vil et prosjekt kunne virke stimulerende og lette deres utfordringer med å nå fram til aktuelle kjøpere. Det er også slik at det stadig stilles større krav til kvalitetssikring og dokumentasjon til de som tilbyr tjenester, utvikling av et nettverkssamarbeid mellom aktørene vil være positivt i den sammenhengen.

Dersom vi lykkes i vårt arbeid med «Inn på tunet» har vi en **vinn – vinn – vinn** situasjon. Samfunnet får tilbud som det er behov for, brukere får gode tilrettelagte tilbud og landbruket får flere ben å stå på.

*Kontaktpersoner i Veien Videre for Gran og Lunner:
Prosjektleder, Edel Espelien tlf 95 88 08 96
Prosjektmedarbeider, Guttorm Skovly tlf 41 35 92 38*

VEIEN VIDERE

Et utviklingsprosjekt i Gran kommune

Prosjektet er et samarbeid mellom:
Blå Korsforeningen Lynglimt
Frivillighetssentralen i Gran
Prosten i Hadeland og Land

Veien Videre
Postboks 57
2711 Gran

*Det er de små ting i hverdagen som gleder,
som betyr så utrolig mye.*

Kontonnr til Veien Videre: 2020.32.53134

VEIEN

VIDERE

- Veien Videre er et utviklingsprosjekt i Gran kommune hvor primærgruppen er personer av begge kjønn, som benytter legemiddelasistert rehabilitering. F.o.m oktober 2011 ønsker vi også Lunner deltagere velkommen. Vi holder til i lokalene på Lidskjøl: Hovsgutua 1, 2750 Gran
- Prosjektet ønsker å engasjere til deltakelse i meningsfulle aktiviteter i hverdagen samt planlegging av egen fremtid.
- Veien Videre gir et individuelt tilpasset tilbud etter hva deltagerne ønsker av aktiviteter og hvilke interesser de har.
- Det er et tett samarbeid med NAV Hadeland for rekruttering av deltagere. Vi samarbeider også med faglige veiledere i DPS og Blå Kors Norge.
- Finansiering av prosjektet er bl.a gjort av ExtraStiftelsen Helse og rehabilitering, Helsedirektoratet, Fylkesmannen i Oppland, Gran kommune, Lunner kommune, Regionrådet, Hadeland St Johs Broderforening, Lysglimt Blå Korsforening og Brandbu Menighet.

Noen aktiviteter som prosjektet kan tilby:

- Trimaktiviteter som for eksempel gå tur med og uten hund, stavgang, HIFT treningssenter, svømming fast en gang i måneden, hestestell.
- Teater, kino (dagforestilling), forestillinger i nærmiljøet.
- Forskjellige maleaktiviteter og Panduro ting.
- Turer i skog og mark til lavo, rasteplasser.
- Fiske.
- Data. Nybegynnerkurs og lek på pc.
- Matlaging.
- Ulike spill innen- og utendørs, biljard, dart, bordtennis, badminton, crocket med mer.
- Mulighet for ulike aktiviteter på Lidskjøl mandag og onsdag på dagtid.
- Tilrettelegging for deltagelse av aktiviteter i nærmiljøet. Eks Frivilligsentralens tilbud.
- Veien Videre familie. Der deltagerne kan ta med familie eller en nær venn til diverse familieaktiviteter.

Veien Videre

Årsmelding 2011

Eier:

Blå Kors Utvikling Oppland

I samarbeid med:

Gran Frivilligsentral

Prosten i Hadeland og Land

Forord

Blå Korsprosjektet Veien Videre er et rehabiliteringsprosjekt, og målgruppa er LAR-pasienter bosatt i kommunene Gran og Lunner.

Arbeidet med prosjektet tok til i 2007. Prosjektlederen ble ansatt 1.mai 2008, og det praktiske arbeidet begynte.

Gjennom de drøyt tre årene vi nå har vært i virksomhet sammen med prosjektdeltakerne har vi fått bekreftet at arbeidsformen som vi valgte, er egnet i samvirke med LAR-pasienter.

Veien Videre legger særlig vekt på deltakermedvirkning og myndiggjøring.

Prosjektmedarbeiderne befinner seg alltid på "tilbudssida". For eksempel betyr dette at hvis en avtale blir avlyst, tar prosjektmedarbeideren med en gang initiativet til å sette opp ny avtale. Samtidig legger vi vekt på at de prosjektansattes rolle er å legge til rette for og bidra i den prosessen som prosjektdeltakerne velger å gjennomføre.

Deltakernes ønsker og behov gir dermed både grunnlag for planlegging og metodevalg og er styrende under gjennomføringen. De spiller også en aktiv rolle i kontinuerlig evaluering av arbeidsform og måloppnåelse.

Styringsgruppa er godt fornøyd med resultatene så langt. At prosjektdeltakerne klart uttrykker at de har nådd personlige mål, er svært tilfredsstillende.

Selv har vi lært mer, blant annet om ressursbehovet og fagkompetansen som er nødvendig i slik virksomhet. Dette gjelder ikke minst arbeidet med å etablere et trygt forhold mellom prosjektdeltakerne og de ansatte. Vi har også fått bekreftet nødvendigheten av å arbeide systematisk med selvutvikling hos deltakerne.

Vi takker alle som har hjulpet oss økonomisk og på annen måte, slik at vi har kunnet være til hjelp i hverdagen for personer som har en vanskelig livssituasjon.

Veien Videre møter et nytt prosjektår med optimisme og visshet om at arbeidet fortsatt vil lykkes.

Gran, 4. januar 2012

Åge Bjerke
Blå Korsforeningen Lysglimt
leder for styringsgruppa

Irene Thoresen
Gran Frivilligsentral

Gro Bergun Larsen
NAV Hadeland

Ole Seigerud
Prosten for Hadeland og Land

INNHOLDSFORTEGNELSE	SIDE
1.0 FORORD	2
2.0 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	4
2.1 Beskrivelse av Veien Videre	4
2.2 Mål for prosjektet	5
2.3 Metodisk grunnlag	6
3.0 ARBEIDSFORM OG GJENNOMFØRING	7
4.0 UTVIDELSE AV PROSJEKTET	8
5.0 SAMMENDRAG AV ARBEIDET I 2011	8
5.1 Prosjektet som læringsmiljø	10
6.0 ARBEIDSMILJØ	10
7.0 EKSTERNT NETTVERK	10
8.0 INFORMASJON	12
9.0 RESULTATER	11
9.1 Antall avtaler med deltagerne i 2011	15
10.0 VIDERE ARBEID	15
10.1 Beskrivelse av planlagt aktivitet for kommende år	15
10.2 Styringsgruppas vurdering	15
10.3 Referanser / litteratur	16

2.0 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

2.1 Beskrivelse av prosjektet Veien Videre

Veien Videre var i utgangspunktet et toårig utviklingsprosjekt som ble startet av Blå Kors Utvikling Oppland i 2008.

Prosjektet ble overført til Blåkorsforeningen Lysglimt i januar 2011. Av flere grunner har vi utvidet prosjektperioden til og med desember 2012. En viktig grunn var at vi trengte mer faglig erfaring. Dette ville forhåpentligvis gi oss større tyngde i argumentasjonen for å få virksomheten organisert permanent med kommunalt ansvar.

Gjennomføringen av prosjektet har avdekket store behov for ettervern og langvarig individuell oppfølging hos LAR-pasienter.

Vi ser også at arbeidsformen i prosjektet vil være høyst aktuell i tilretteleggingen for andre personer med særlige behov.

Målgruppe

Vi har ei gruppe på 20 - 25 rusmisbrukere i Gran og Lunner som er i et legemiddelassistert rehabiliteringsprogram (LAR). Dette er prosjektets primære målgruppe. Omtrent halvparten av LAR brukerne deltar i tiltak ledet av NAV eller klarer seg selv.

Det er ønskelig å gi andre personer med særlige behov anledning til å søke om deltagelse, men eventuell deltagelse må tilpasses situasjonen i prosjektet.

Vi har i dag 13 deltagere med i prosjektet. De er alle fastboende i Gran og Lunner.

Flere av deltagerens livssituasjon er, eller har vært preget av sosial isolasjon som har ført til lite eller manglende nettverk. De fleste av deltagerne har psykiske lidelser og mest framtrede er sosial angst. Også helsetilstanden til flere er redusert noe som medfører sykdomsperioder og nedsatt mobilitet. De fleste deltagerne har også en vanskelig økonomisk situasjon. Disse tingene medfører at de fleste har behov for å mestre egen hverdag før de klarer å delta i grupper. Veien Videre tilbyr av den grunn alle nye deltagere individuell oppfølging for å bli kjent med og bygge tillit til de prosjektansatte, og for å kunne kartlegge hva hver enkelt har behov for, eller ønsker å ha fokus på.

Forankring og organisering av prosjektet

Prosjektet bygger på

- resultatene fra forprosjektet "Kampen for livet", som er gjennomført i Gjøvik i 2006 / 2007
- grunnverdiene i Blå Kors i Norge,
- allianser med aktuelle frivillige organisasjoner og næringslivet i prosjektområdet

I forundersøkelsen etablerte Blå Kors et samarbeid med Gran Frivilligsentral og Prosten i Hadeland og Land. Sammen inviterte de en rekke organisasjoner og kommunen til forpliktende samarbeid i et tiltak. Tiltaket innebar frivillig engasjement av forskjellig slag og individuell nettverksbygging for deltakerne.

Grunnfinansieringen er gjort gjennom Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering.

Senere har vi fått økonomisk støtte fra Fylkesmannen i Oppland, Helsedirektoratet, Gran kommune, Regionrådet for Hadeland, St. Johs. Broderforening, Blåkorsforeningen Lysglimt og Menighetsrådet i Brandbu, Regionrådet for Hadeland og Lunner kommune..

Prosjektet ledes av ei styringsgruppe med disse deltagerne

- Blå Kors foreningen Lysglimt,	Åge Bjerke, leder
- Gran Frivilligsentral,	Irene Thoresen
- Kirkens diakonale tjeneste,	Ole Seigerud
- NAV Hadeland,	Gro Bergun Larsen

Den faglige referansegruppa består av

- Blå Kors Norge,	Øystein Kjærnes, leder
- Distriktpsykiatrisk poliklinikk Hadeland	Tone Svebakken
- LAR Oppland	Sigrid Skjaker

I det første året hadde vi Tone Kristin Lien som prosjektleder i halv stilling. Fra mai 2009 fikk vi nok midler til full stilling. I 2010 søkte vi om midler fra Helsedirektoratet til å kunne opprette en ny stilling med tanke på en utvidelse til Lunner kommune. I desember ble så Edel Espelien ansatt som prosjektmedarbeider. Da prosjektlederen ønsket permisjon, overtok Edel hennes stilling midlertidig, og vi trengte en ny medarbeider.

Nå er Edel Espelien prosjektleder i full stilling.

Guttorm Skovly er ansatt som prosjektmedarbeider i halv stilling fra oktober 2011.

Noen frivillige enkeltpersoner og organisasjoner bistår prosjektet ved ulike aktiviteter.

Prosjektet har kontor og base i Aktivitetshuset Lidskjalv, Hovsgutua 1, 2750 Gran

Adresse: Veien Videre

Postboks 57, 2711 Gran

2.2 Mål for prosjektet

”Veien videre” har som mål å

- prøve ut forskjellige arbeidsformer for å engasjere personer som skal ha legemiddelassistert rehabilitering (LAR) i meningsfulle aktiviteter i hverdagen og planlegging av egen framtid,
- engasjere personer som benytter LAR i ansvarlig virksomhet innenfor prosjektet,
- utforme tilbud som kan virke integrerende for andre sosiale grupper med spesielle behov,
- engasjere frivillige som kan hjelpe prosjektdeltagerne og som kan bruke prosjektet for egen videreutvikling,
- utvikle et forpliktende samarbeid mellom aktuelle frivillige organisasjoner og næringsliv til beste for målgruppa,
- etablere et direkte samarbeid mellom prosjektet og NAV med sikte på å skaffe prosjektdeltakere varig arbeid

2.3 Metodisk grunnlag

Metodisk bevissthet er en forutsetning i alt målrettet arbeid og er spesielt viktig i arbeid med mennesker. Vi ønsker å integrere fagkunnskap med innlevelse, refleksjon og kommunikasjon i forhold til hver enkelt deltager. Dette mener vi er essensen i profesjonalitet.

Miljøterapi er ”en systematisk tilrettelegging av fysiske, psykiske og sosiale faktorer i miljøet for å oppnå personlig vekst og utvikling hos den enkelte bruker”. (Fellesorganisasjonen 2000) Miljøterapien i prosjektet skjer i den fortløpende interaksjonen mellom deltageren og den ansatte i dagligdags situasjoner. Vi har fokus på profesjonalitet, systematikk, kvalitet og kvalitetssikring i alt vårt arbeid. Vi ønsker en miljøterapi som gjennom meningsfulle relasjoner og samtaler skal bygge opp under deltagerens evne til å mestre egen hverdag.

Arbeidsformen i prosjektet er i stor grad preget av ”en-til-en-situasjoner”, da vi bruker mye tid til å etablere tilstrekkelig tillit mellom deltager og prosjektleder. Dette bidrar til en god og åpen kommunikasjon som fremmer samhandling.

”Egenkraftmobilisering (Empowerment) er den prosessen som er nødvendig for å styrke og aktivere menneskets egenkraft for å bli kjent med egne problemer, og erverve seg nødvendige ressurser for å kunne håndtere hverdagen. Talseth, 2000

Begrepet Empowerment blir ofte oversatt til norsk med bemyndigelse, myndiggjøring eller mektiggjøring. Vi har valgt å bruke Talseth, 2000 sin definisjon og tolkning av begrepet Empowerment, da dette harmonerer med forholdene som vi vektlegger i prosjektet. For at det skal finne sted prosesser der mennesker har muligheten til merbestemmelse og medbestemmelse i eget liv, er det helt avgjørende at det også foregår indre prosesser der en selv setter seg i stand til å ta kontroll over egen hverdag.

Det er den enkelte deltager som kan gjøre de viktige valgene i sitt liv. Våre bidrag til deres valg skjer blant annet ved å få deltageren til å reflektere over konsekvensene av egne valg. Vi ønsker alltid at deltageren selv skal finne egne løsninger og legger vekt på ulike veiledningsteknikker som bidrar til refleksjon og egen mestring.

Prosjektlederen er vernepleier med videreutdanning innen veiledning og coaching.

Wikipedia sier følgende om brukermedvirkning:

Brukermedvirkning vil si å sette brukerens behov i fokus. Dette gjelder særlig i forhold hvor brukeren er klient, pasient eller på annen måte gjør seg nytte av offentlige tjenester, spesielt innen helsesosiale forhold, arbeid og trygd. Dette innebærer at mottakere av tjenester og ytelser (brukere) selv aktivt skal medvirke og ta beslutninger i forhold som angår dem. Brukermedvirkning skjer når brukeren på individnivå og brukerorganisasjonene på systemnivå får delta i planleggingen, gjennomføringen og evalueringen av tiltak. Medvirkning lar også brukeren få lov til å ha ansvar for eget liv og ta egne valg.”

I Veien Videre har vi bevisst valgt å bruke begrepet deltager istedenfor brukere. Begrepet ”bruker” innebærer riktignok at den enkelte selv skal bestemme over egen situasjon, men dette medfører ikke nødvendigvis noe direkte involvering av fagpersoner. Vi ønsker at de som kommer med i prosjektet skal utvikle et eierforhold til prosjektet sammen med oss og være aktive og ansvarlige deltagere. Den individuelle oppfølgingen og all gruppeaktivitet baseres på deltagernes egne ønsker, og vi legger særlig vekt på dialogen.

3.0 ARBEIDSFORM OG GJENNOMFØRING

Kontakt med mulige deltagere

For å få kontakt med deltagerne bruker vi en folder som informerer om prosjektet og er utarbeidet som en personlig invitasjon til å delta. Denne folderen distribuerer NAV Hadeland på ansvarsgruppemøter med LAR-pasienter. NAV informerer også muntlig om prosjektet. Hvis LAR pasienten ønsker å høre mer om prosjektet, blir det opprettet kontakt via telefon eller satt opp en avtale med prosjektleder. Kontakten kan foregå i Veien Videre sitt lokale, på neste ansvarsgruppemøte eller ved hjemmebesøk.

Metode

Prosjektmålene handler blant annet om å bidra til bedre integrering i lokalsamfunnet. Gruppeaktivitetene brukes som et virkemiddel i slik hensikt. Det er Lidskjalvdager hver onsdag og fysisk aktivitetsdag minimum annen hver torsdag. Vi sender aktivitetsplan til alle deltagerne og andre involverte i prosjektet hver måned. Her vises alle gruppeaktivitetene. Kontinuerlige tilbakemeldinger og ønsker fra deltagerne kommer til uttrykk i planen. De som ønsker individuell oppfølging får tilbud om dette. Hver uke setter vi av to timer til hver deltager. Av 12 deltagere ønsker 11 individuell oppfølging.

Både tidligere og nåværende prosjektleder har videreutdanning i veiledning og bruker bevisst ulike veiledningsteknikker for å få deltagerne til å reflektere over egen situasjon slik at de skal kunne mestre de fleste hverdagslige situasjoner. Som et ledd i sosialiseringprosessen engasjerer vi enkelte personer utenfra i forskjellige tiltak.

Prosjektleder skriver månedsrapporter som blir sendt ut til referansegruppa og styringsgruppa. Her beskriver prosjektlederen antall avtaler og hvilke aktiviteter som deltagerne har deltatt i. Vi finner også mål for kommende måned, strategi for å nå målene og beskrivelse av tiltak ene som skal brukes.

Kartlegging

I starten er det viktig å bevisstgjøre oss på individuelle ønsker, interesser og behov hos deltagerne. Ved første eller andre møte går prosjektleder og deltager gjennom en kartlegging av mulige aktiviteter. Her snakker vi om hobby/generelle interesser, fysiske aktiviteter, aktuelle utflukter, aktiviteter sammen med andre, emner/ aktiviteter som de ønsker å lære mer om m.m..

Planlegging:

Planleggingen av aktuelle tiltak skal baseres på deltakerens individuelle ønsker, som har kommet til uttrykk gjennom kartleggingen. Det er viktig å ikke forvente for mye, men ta små skritt. Deltageren og prosjektleder blir enige om hva som skal prioriteres og setter dette inn i planen for neste samtale/avtale. Når prosessen har kommet i gang, inkluderer planleggingen også momenter fra forrige evaluering.

Prosjektlederen undersøker også hvilke muligheter som finnes for andre aktiviteter som kan knyttes til det som kartleggingen viser. Deltageren får etter hvert tilbakemelding på dette

Evaluering.

Etter hver aktivitet bruker deltager og prosjektleder noe tid på å vurdere resultatet av det de har gjort sammen. Dette kan gi deltageren visshet om at prosessen er faglig forankret og bidrar til økt trygghet dem imellom.

Vi vurderer også prosessen over lengre perioder og ser på hvert enkelt mål som er fastsatt. Når ett mål er nådd, går vi tilbake til resultatet fra den første evalueringen for bestemme hva vi skal etablere som nye mål. I denne sammenhengen finner vi kanskje ut at nye behov har vist seg i løpet av det vi så langt har arbeidet med.

4.0 UTVIDELSE AV PROSJEKTET

Allerede fra starten av prosjektet i 2008 fikk vi henvendelser fra miljøer i Lunner om mulig deltagelse derfra. Etter en undersøkelse anbefalte prosjektlederen å tilby prosjektet til Lunner kommune. Administrasjonen i kommunen reagerte positivt på tilbudet, og vi begynte arbeidet med rekruttering av en ny prosjektmedarbeider. De første deltagerne fra Lunner er nå på plass i Veien Videre.

Prosjektets utvidede mål omfatter nå blant annet å opprette en kontakttelefon. Telefonen vil gi et etterlengtet tilbud til prosjektdeltagerne og til andre som trenger noen å prate med når offentlige kontorer er stengt og en har særlige behov for kommunikasjon.

5.0 SAMMENDRAG AV ARBEIDET I 2011

Januar måned ble etter ønske fra deltagerne brukt hovedsakelig til hjemmebesøk og veiledning. Mange har vonde minner fra fortida som er knyttet til denne tida på året. Allikevel har de åpnet hjemmet for en ny prosjektmedarbeider, noe som ga gode muligheter til å bli bedre kjent.

Februar ble en måned med mange flere avtaler og flere deltagere på fellesaktivitetene. Den første familiesvømminga skulle foregått, men på grunn av en misforståelse ble det ingen deltagere.

I mars begynte prosjektleder Tone sin permisjon. Edel overtok dermed som prosjektleder. Vi mottok en student fra Høgskolen i Akershus, som arbeidet hos oss i seks uker. Studenten hadde observasjonspraksis og fulgte prosjektlederen (vernepleieren) daglig. Studenten ble godt mottatt av deltagerne og påvirket sosialiseringen positivt..

April var for oss en introduksjon til gode utendørs opplevelser. Vi feiret påske med Veien Videre Familie påskelunsj. I denne ekstra varme perioden gikk vi på tur, satt på verandaen, beundret utsikten og fikk mye frisk luft. Lidskjalvdagene var godt besøkt.

Mai var også en måned med mye uteaktivitet. Vi tok fram grillen og hadde mye kos med god mat og fint vær. I takt med finværet økte vi også antallet aktiviteter på torsdagene.

I juni var også Lidskjalvdagen godt besøkt, og vi hadde mange hjemmebesøk. Noen deltagere satte seg som mål å bestige flest mulig topper i distriktet i løpet av sommeren. Vi begynte denne måneden.

Veien Videre spanderte grillmat ved sommeravslutningen for Lysglimt hos Inger og Åge. Der deltok studenten, en av deltagerne og prosjektlederen. I sommer hadde vi gjennomsnittlig åtte dager i måneden med fellesaktiviteter.

I juli hadde prosjektlederen ferie halve måneden. Vi hadde da avtale med NAV at de skulle følge opp deltagerne tettere enn ellers. Deltagerne var fornøyde med ordningen.

August var også halv feriemåned for prosjektet. Fellesaktivitetene var imidlertid godt besøkt og få enkeltavtaler ble avlyst.

I september hadde vi mange avtaler både felles og enkeltvis. Prosjektleder intervjuet to aktuelle kandidater til vikariatet som prosjektmedarbeider. Guttorm Skovly ble engasjert i stillingen, i første omgang i halv stilling.

Oktober var en hyggelig måned, da vi fikk inn den nye prosjektarbeideren. Introduksjon og opplæring fikk mye oppmerksomhet. Guttorm ble presentert på månedsmøtet i Lysglimt og fikk en begeistret velkomst.

November var måneden da vi startet opplæringen av operatører for kontakttelefonen. Vi hadde tre samlinger, og de neste tre blir i januar 2012. Tre av deltagerne og fire av medlemmene i Lysglimt deltok. Varigheten av kurset er 24 timer.

På en av Lidskjalvdagene feiret vi Guttorms bursdag i oppvarmet lavo på Lygna. Dette var en spesiell begivenhet, for av de tre deltagerne som deltok hadde en operasjon i foten en uke tidligere, en skulle opereres i begge hoftene om kort tid og den tredje forserte terrenget med gåstol. Vi grillte pølser og spiste bursdagskake.

Datakurset fortsetter også ut året. Deltagerne er fortsatt like ivrige og delaktige i de faste aktivitetene.

En av deltagerne hadde en lang periode med sidemisbruk. Vi gjorde mye for å få til en beslutning, og han bestemte seg endelig for å søke innlegging for behandling. Veien Videre sin rolle her var å holde kontakt med NAV Hadeland og LAR Oppland, samt stor grad av å motivere deltageren til å benytte seg av tildelt plass. Prosjektleder var med og kjørte deltagerens eiendeler til behandlingstedet, Prosjektleder vil i fremtiden følge opp og besøke deltageren. Prosjektleder vil også delta på ansvarsgruppemøter på behandlingssstedet i tiden fremover.

Desember holdt vi et informasjonsmøte med invitasjon til alle politiske partier i Gran. Hensikten var å gi grundig informasjon om arbeidet vårt og om den betydningen det har for målgruppa. Vi la også vekt på at prosjektperioden avsluttes i desember 2012 og at kommunene bør forberede seg på å videreføre arbeidet som permanent kommunal aktivitet. Fire politikere besøkte oss sammen med representanter fra NAV Hadeland og LAR Oppland. Veien videre stiller sin arbeidsform og sine erfaringer til disposisjon for kommunene. Den andre studenten fra Høgskolen i Akershus var også med i møtet..

5.1 Prosjektet som læringsmiljø

Veien Videre retter oppmerksomheten i stor grad mot personlig utvikling. Både prosjektdeltagere og – medarbeidere har rike muligheter for dette i daglig virksomhet. Noen ganger har arbeidsoppgavene en karakter som medfører at medarbeiderne må strekke seg ekstra, både faglig og administrativt. Både når det gjelder fleksibilitet og kapasitet har vi nytte av dette i prosjektet.

Styringsgruppa er opptatt av at medarbeiderne skal kunne delta i opplæringsaktiviteter som er aktuelle for prosjektets behov.

I år har vi også hatt studenter fra Høgskolen i Akershus; en i vårhalvåret og en på høsten.

Begge har arbeidet hos oss i 7 uker hver.

Den siste studenten hadde som oppgave å sette i gang et tiltak for en av våre deltagere. Dette er selvfølgelig en vinn-vinn- situasjon. Deltageren opplever mer oppmerksomhet og sosialisering, noe som skaper ytterligere motivasjon. Studenten opplever hvordan vi arbeider i praksis. Det var for øvrig samme deltager som åpnet hjemmet sitt for begge studentene.

6.0 ARBEIDSMILJØ

Prosjektlederen har måttet arbeide alene i en stor del av året, grunnet at vår først ansatte har fått utvidet permisjon. Den nye medarbeideren ble engasjert bare i i halv stilling de første månedene Begge disse forholdene har medført en ekstra belastning.

Styringsgruppa har forsøkt å bidra gjennom tett kontakt, og vi mener at det psykososiale og fysiske arbeidsmiljøet i prosjektet er godt.

Prosjektet forårsaker ingen spesiell miljøforurensning.

Vi opplever å ha en åpen kommunikasjon og et konstruktivt samarbeid med de ansatte.

7.0 EKSTERNT NETTVERK

Samarbeid

I 2011 har Veien Videre har hatt et nært samarbeid med NAV Hadeland. Blant annet har forsøkt å få til arbeidstilbud gjennom Arbeid med bistand uten å lykkes.

Vi samarbeider tett med LAR Oppland på flere områder. Blant annet gjennom ansvarsgrupper og faste samarbeidsmøter, ved siden av dette har vi jevnlig kontakt pr telefon.

Blå Korsforeningen Lysglint har også vært en god støttespiller.

Flere av deltagerne har deltatt på medlemsmøter i foreningen og har satt stor pris på dette.

Medlemsmøtene blir satt opp i månedsplanen for prosjektet, og alle deltagerne er invitert til å delta.

NAV Hadeland, som er regionalt kontor for Gran og Lunner, satser på en prisverdig måte i samarbeidet og er et bindeledd mellom prosjekt og målgruppe. NAV har tidligere uttrykt et ønske om at LAR pasienter i Lunner også skulle få tilbud om deltagelse i prosjektet.

Prosjektleder har faste møter med NAV Hadeland hver 6. uke og samarbeider om oppfølgingen av hver enkelt deltager.

Prosjektleder har også deltatt på flere ansvarsgruppemøter, men det er ikke ønskelig å delta fast i disse gruppene. Det er deltagerne som inviterer prosjektleder med på sitt møte hvis det skulle være ønskelig fra deres side. NAV Hadeland har også tatt med prosjektet i arbeidet med individuelle planer og ved søknad om blant annet behandling ved det lokale rusteamet ved DPS Hadeland.

Prosjektet har et godt samarbeid med LAR Oppland og har faste møter hver 6 uke, hvor også NAV Hadeland deltar. Disse møtene bruker vi til å styrke samarbeidet for å kunne gi hver enkelt deltager et helhetlig og best mulig tilbud. LAR Oppland har uttrykt at de er meget fornøyd med prosjektet og sier at våre deltagere er de i LAR-gruppa i Oppland som klarer seg best.

Brukergruppene ved Aktivitetshuset Lidskjolv er viktige samarbeidspartnere for prosjektet. Dette gjelder spesielt ungdomsklubben, Gran Frivilligsentral og Hadeland Seniorforum. I tillegg er Veien Videre med på ulikt dugnadsarbeid og arrangementer i aktivitetshusets regi.

Prosjektet er invitert til samarbeid med Psykisk Helse i Lunner. Dette handler om å organisere ei selvhjelpsgruppe med navnet "Faglig forum"

Eksternt nettverk

Vi har opprettet kontakt med proLAR hvor flere av deltagerne nå er innmeldt som medlemmer. Vi har hatt flere besøk av dem, og vi deltok i deres fotoprojekt "Livet med LAR". Tre deltagere og prosjektlederen har vært med på deres konferanse Metafor i Oslo.

De prosjektansatte har vært på kurs hos Selvhjelp Norge. Organisert selvhjelpsarbeid har nå stor oppmerksomhet hos kommuner og i hjelpeapparatet.

NAV Ringsaker fikk informasjon om vårt prosjekt gjennom leder for proLAR avd Hamar. Dette medførte at fire representanter fra NAV Ringsaker kom på besøk til oss i forbindelse med start av ulike prosjekter i deres kommune.

Prosjektleder ble kontaktet av en ruskonsulent fra NAV Østre Toten om et mulig samarbeid. Hun hadde fått informasjon om vårt prosjekt via NAV Hadeland. Hun har vært på besøk hos oss sammen med en av sine klienter i forbindelse med vår deltagelse i fotoprojektet "Livet med LAR".

Aktivitetstilbudet Steg for Steg hos Blå Kors Øst i Oslo, har gitt nyttige impulser til Veien Videre. Vi har deltatt på noen av deres ulike arrangementer, noe som har betydd mye for enkelte deltagere. For enkelte av deltagerne var dette første besøk i Oslo etter at de ble rusfrie, og det var svært positivt for dem å delta i det rusfrie og trygge miljøet hos Steg for Steg.

Stjernegruppen Hønefoss har i de seneste to årene vært en viktig kontakt for prosjektet. Dette dreier seg om erfaringsutveksling og videre utvikling. I år har vi avtalt å gjennomføre nettverksamlinger ca hver 8. uke.

Vi ønsker å etablere kontakt og om mulig samarbeid med forskjellige bruker- og pårørende-organisasjoner i 2012; blant andre Mental Helse (MH) og Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO). I tillegg ønsker vi å få til et samarbeid med Gran kirkelige fellesråd, Lunner kirkelige fellesråd, Turistforeningen/Hadeland turlag og andre frivillige organisasjoner.

Prosjektleder og prosjektmedarbeider har deltatt i opplæring ved NAV Jevnaker, hvor målet er å få til et "Rusforum Hadeland".

8.0 INFORMASJON

Noen av prosjektdeltagerne mottar tjenester fra Psykisk Helse Gran., Veien Videre har hatt informasjonsmøte hos Psykisk Helse Gran.

For å kunne få bedre muligheter for ekstern informasjon har vi etablert egen hjemmeside på internett. Prosjektdeltagerne vil også kunne bruke sida til å følge med på aktivitetskalenderen.

Vi har benyttet lokalavisen for å nå ut med informasjon. Thorbjørnsen i avisen Hadeland har vist positiv interesse for Veien Videre gjennom året og hatt flere oppslag.

Veien Videre har jevnlig deltatt på Lysglimt sine møter for å informere om fremdriften i prosjektet. Dette er blitt godt mottatt og dette har gitt medlemmene i Lysglimt en mulighet til å følge prosjektet tett. De viser stor interesse for vårt arbeide.

Vi er nå i gang med å få på plass en WEB-side for Veien Videre. Den skal kontinuerlig oppdateres med aktivitetsplaner og informasjon om vårt virke.

Det ble på våren 2011 avholdt et møte med Ordfører og leder for Familie og Oppvekst Lunner for en avklaring om utvidelse av prosjektet i Lunner. Dette ble meget godt mottatt fra Lunnens side og vi er nå i gang med deltagere fra Lunner.

På slutten av året inviterte vi representanter fra de politiske partiene i Gran til et informasjonsmøte hvor vi informerte om nytten av prosjektet for deltakerne og våre samarbeidspartnere som NAV, LAR m.fl.

Prosjektleder har deltatt med informasjon ved årsmøtet i Blå Kors Utvikling Oppland og i månedsmøte hos Blåkorsforeningen Lysglimt.

9.0 RESULTATER

Hovedmålet for prosjektet er

"å engasjere personer som skal ha legemiddelassistert rehabilitering i meningsfulle aktiviteter i hverdagen og planlegging av egen fremtid." Dette har vi lagt stor vekt på også i år, og tilbakemeldinger fra deltagerne i prosjektet viser at det har vært vellykket.

Vi har også utviklet et samarbeid med aktuelle frivillige organisasjoner til beste for målgruppen.

Konkrete resultater i prosjektet vises gjennom deltageres engasjement, initiativ og egne oppsatte mål. Flere av deltagerne har nådd egne personlige mål og evaluert disse.

Målformuleringene kan variere fra å handle klær til å redusere livmålet, eller å kunne delta i et sosialt forum som for eks å gå på teater. Noen av deltagerne har gjennom prosjektet påtatt seg utfordringer, de deltar på nye arenaer og har vist stor vilje til å "stå på". Deltagerne har også vist god selvinnsikt ved å evaluere både aktiviteten vi gjennomfører og egen atferd, både det som fungerte godt og det som eventuelt var noe vanskelig.

I starten av prosjektet ble det en del avlyste avtaler rett før planlagte aktiviteter. Dette har det blitt en endring på, og hvis deltagerne nå må avlyse en avtale gir de beskjed på et tidligere tidspunkt og tar initiativ til å foreslå en mulig ny avtale.

Kartleggingen i første prosjektår viste at de fleste deltagerne ikke ønsket å delta i grupper. Kartleggingen i år to viste at de fleste deltagerne nå kunne tenkt seg å delta i gruppeaktivitet. Dette mener vi blant annet viser at deltagerne opplever trygghet ved å være med i prosjektet.

Som tidligere nevnt er de fleste av deltagerne i en vanskelig økonomisk situasjon. Dette er noe som ikke skal føre til begrensninger for deltagerne i prosjektet. Derfor er graden av egenandel i forskjellige arrangementer holdt på et lavt nivå.

Generelt retter vi oppmerksomheten mot gode opplevelser, sosialt felleskap og ikke-materielle ting. Vi har hatt flere turer på gjenbruksbutikken "Ting og Tøy" på Jaren når deltagerne trenger klær, hvitevarer eller møbler. Vi handler også ting til kontoret på Ting og Tøy, som for eksempel gardiner og duker m.m.

Vi vil gjerne bidra til positive holdninger til gjenbruk. Dette er økonomisk nyttig og miljøvennlig å handle gjenbruksvarer. Dette har også medført at deltagerne leverer klær og eiendeler dit selv. Når vi er med på handleturer har personalet fokus på at det er riktig å kjøpe på utsalg og bruke rimeligere matvarer. Eksempelvis oppfordrer vi deltagerne til å handle på Kiwi og kjøpe First Price produkter. Enkelte deltagerne har fått noe bistand til å lage regnskap, og benytte nettbank. De har også fått enkel økonomisk rådgivning. I spesielle vanskelige situasjoner har vi bistått/veiledet i det å skrive søknad om sosialstønning til NAV Hadeland.

Flere av deltagerne har redusert sin metadondose og har minsket bruken av benzodiazepiner. Prosjektet har fokus på deltageres rusmestring ved å veilede, støtte og motivere til redusert bruk eller rusfrihet.

Flere av deltagerne har fått dataopplæring i år. Vi bruker et dataprogram for grunnopplæring, som deltageren selv kan administrere. I tillegg har vi veiledet i å bruke "Word" for å skrive dokumenter. Noen har også fått veiledning i å opprette egen e-mailadresse og benytte facebook profil. Dataopplæringen fortsetter neste år.

Vi legger ikke skjul på at flere av deltagerne i perioder har hatt illegalt sidemisbruk. Denne problematikken håndteres av ansvarsgruppene. Reglene i prosjektet tillater ikke snakk om rus,

medisiner eller sykdom i samlingene, Ingen som er ruset vil kunne delta i samlingene. Dette respekteres av deltagerne på en god måte. Vi delte ut og gjennomgikk retningslinjene for deltakelse i Veien Videre på høsten 2011, og alle deltakerne ble på nytt gjort kjent med disse. Dette ble gjort etter ønske fra flere av deltakerne.

Prosjektleder har deltatt på flere ansvarsgruppemøter etter ønske fra deltagerne. I forkant av disse har prosjektleder veiledet deltagerne for å styrke dem i å ta opp viktige tema samt å selv organisere plan for møtet. Flere av deltagerne bruker sin årlige almanakk bevisst i planleggingen/forarbeidet til sine møter.

Vi arbeider stadig med motivering og støtte for å redusere bruken av medisiner. Flere av deltagerne har redusert inntaket av både metadon og benzodiazepiner.

Vi hadde en deltager som fikk tilsendt aktivitetsplanen, men sykdommen hans gjorde det umulig å være aktiv. Han døde dessverre i sommer.

Spesielle utfordringer

Deltagerne har vanligvis stort utbytte av enkeltavtaler. Behovet øker på dette området etter som deltagerne oppnår resultater. Det kan være en utfordring å balansere virksomheten slik at vi stimulerer til mer sosialisering og samtidig vedlikeholder motivasjonen gjennom oppmerksomheten som den enkelte oppnår gjennom enkeltavtalene.

En av deltagerne er sagt opp fra prosjektet. Han mente at han hadde en særstilling og ville bruke den til å stille uakseptable krav til prosjektlederen.

En deltager begynte igjen å bruke rusmidler. Etter en lang periode hvor han ikke var funksjonsdyktig, fikk han problemer med gjeld og hardhendt inndriving. Familien ville ikke ha noe med ham å gjøre. Prosjektleder var med deltageren gjennom opp- og nedturer over lang tid. Da han gjennom ansvarsgruppa fikk tilbud om institusjonsplass, ble det prosjektlederens oppgave å bringe hans eiendeler til institusjonen. Vi har også vært med på opprydding og rengjøring av boligen etterpå.

Prosjektet har også tatt seg av det praktiske for en tredje deltager, som nå er under behandling.

I november startet vi kurs for operatører av kontakttelefon. Hensikten med en kontakttelefon er blant annet å gi deltagerne en etterlengtet mulighet til å snakke med noen

I desember hadde vi hyggemøte med god bevertning på Lidskjalv. Styringsgruppa og styret i Lysglimt var invitert. De vanlige aktivitetene ble gjennomført for siste gang i år.

Prosjektet skal ikke være noen "drosjesentral", som deltagerne kan benytte for fri transport. Imidlertid har vi selvfølgelig lagt opp til "flerbruk" der det er naturlig. Vi har fraktet deltagere både til avrusning i institusjon og til sykehus for konvertering til ny legemiddel. Vi har også vært innkalt i Gjøvik Tingrett for å forklare hvordan Veien Videre arbeider, og hvordan deltageren har bidratt i prosjektet.

Veiledningen medfører også hjelp til søknader og klager i forbindelse med for eksempel sosial stønad, individuell plan og TT-kort.

9.1 Antall avtaler med deltagerne i 2011

I 2011 hadde prosjektmedarbeiderne 346 avtaler (mot 242 i 2010). Gjennomsnittlig var det 15 timer telefonkontakt og 247 telefonmeldinger. Hovedsakelig har avtalene vært hjemmebesøk og andre en-til-en-situasjoner. Antallet avtaler som deltakerne avlyser reduseres stadig. Gjennomføringen i 2011 har bestått av mange fellesaktiviteter og gjennom en til en situasjoner og hjemmebesøk. Fellesaktivitetene har bestått av forskjellige aktiviteter som Bingo, Bowling, hobbyaktiviteter, dataopplæring, matlaging, video, m.m.

Fysak, er et virkemiddel for at deltagerne skal være mer fysisk aktive. Dette gjør vi gjennom turer i skog og mark, Bowling, svømming. Vi ser at deltagerne har stor glede av å komme seg ut i friluft, og dette ønsker vi å videreføre og om mulig styrke

I en del tilfeller må medarbeideren fungere som personlig assistent for å hjelpe deltageren til å mestre en sosial utrygg situasjon. Dette er et svært viktig ledd i den prosessen som leder til sosial integrering og bedre livskvalitet.

10.0 VIDERE ARBEID

10.1 Beskrivelse av planlagt aktivitet for kommende år.

I 2012 skal Veien Videre

- ✓ sørge for framdrift for den enkelte deltager gjennom å bevege seg fra "en-til-en-situasjon" til sosial integrering,
- ✓ videreutvikle fellesaktivitetene og arbeide for å tildele deltagerne ansvar,
- ✓ øke antallet timer som brukes i kontakt med naturen,
- ✓ tilstrebe deltagelse i vedlikeholdsarbeid ved basen,
- ✓ legge til rette situasjoner som kan gi deltagerne opplevelser av mestring,
- ✓ drive kontakttelefonen med tett oppfølging,
- ✓ fortsette oppbyggingen av faglig og sosialt nettverk,
- ✓ videreutvikle aktiviteter som bidrar til personlig utvikling for deltagerne,
- ✓ planlegge tiltak rettet mot næringslivet for å lete etter muligheter for varig arbeid,
- ✓ gi politikerne i Gran og Lunner god informasjon og grunnlag for å videreføre arbeidet når prosjektperioden er avsluttet.

10.2 Styringsgruppas vurdering

Prosjektperioden slutter 31.12.12, og vi har sikret økonomi til å fullføre prosjektet. Faglige resultater omfattes av den videreutviklingen som prosjektet har hatt gjennom arbeidet og det som prosjektdeltageren gir uttrykk for og viser ved endret adferd.

Basert på blant annet resultatene av driften i året 2011 mener Styringsgruppa at forholdene ligger godt til rette for videre drift i 2012.

10.3 Referanser/Litteratur

Fellesorganisasjonen (2000)

Talseth S. (2000) *Selvhjelpsboken*. Sosial- og Helsedepartementet, FRISAM

Wikipedia (2010) *Brukermedvirkning*.

<http://no.wikipedia.org/wiki/Brukermedvirkning>

Jaren, 27. desember 2011

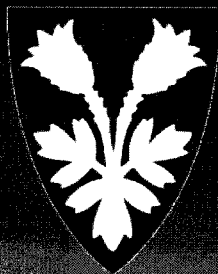

Edel Espelien
prosjektleder

Guttorm Skovly
prosjektmedarbeider

UNG
OPPLAND

OPPLAND
fylkeskommune

Ung i Oppland
Ungdomspolitik for Oppland fylkeskommune
Høringsutkast pr. 03.02.12

Innhold

1.	INNLEDNING.....	3
2.	MANDAT OG PROSESS	4
3.	AVGRENSNING I UNGDOMSPOLITIKKEN.....	5
4.	OPPLAND FYLKESKOMMUNE SIN ROLLE	6
5.	BRUKERE AV UNGDOMSPOLITIKKEN	7
6.	STATUS UNGDOMSSATSING I DAG.....	8
7.	MÅL OG HOVEDSATSINGSOMRÅDER	11
	7.1. Ung skaperkraft.....	11
	7.2. Bolyst	12
	7.3. Sunn og aktiv	13
	7.4. Ungdomsmedvirkning.....	14
	7.5. Ungdom og trafiksikkerhet	14
	7.6. Oppland i verden.....	15

1. Innledning

Formålet med *Ung i Oppland* er å samle Oppland fylkeskommunes (OFK) ungdomssatsing i ett dokument, som skal vise vei for utvikling og gi forutsigbarhet i våre prioriteringer. Dokumentet gir en bevisst prioritering og spissing av satsingsområder. Det vil være et nyttig verktøy i behandlingen av saker av ulik art som angår målgruppen ungdom.

Politikkdokumentet har fått navnet *Ung i Oppland* og baseres på at ungdom er en kjernegruppe som er viktig for fylket. Oppland fylkeskommune ønsker å gi unge best mulige livsvilkår og utviklingsmuligheter. Ungdom er en ressurs vi ønsker å satse på. De er fremtiden og våre fremste ambassadører lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Ungdomsmedvirkning skal settes i fokus, ungdom skal være med der det snakkes om ungdom. De skal ha muligheter til å være trygge, engasjerte og skapende medmennesker der de bor. OFKs oppgave er å sørge for at ungdom har gode og trygge oppvekstvilkår og et allsidig og fungerende lærings- og fritidstilbud. Vi skal bygge opp under ungdommens identitet og stolthetsfølelse og stimulere til ung skaperkraft i trygge og sunne miljøer.

2. Mandat og prosess

Med bakgrunn i *Hovedlinjer i Oppland fylkeskommunes politikk for ungdom* fra 2007 er det i 2011 nedsatt en ny tverrfaglig arbeidsgruppe med følgende mandat:

Oppland fylkeskommune skal videreutvikle politikken som ligger til grunn, til en helhetlig politikk for ungdom som gir denne aldersgruppen gode livsvilkår, utviklingsmuligheter og bolyst. Politikken skal spisses og forenkles for å styrke ungdomssatsingen i fylket. Det skal legges fram et kortfattet og konkret dokument, med forslag til hovedsatsingsområdene i fylkeskommunens ungdomspolitik.

Forslaget skal blant annet:

- Gi en kort begrunnelse for fylkeskommunens engasjement i denne målgruppen.
- Inneholde hovedmål for satsingen.
- Beskrive avgrensninger i politikken.
- Skissere brukere av politikken.
- ◆ Tydeliggjøre Oppland fylkeskommune sin rolle
- ◆ Gi en kort beskrivelse av hovedsatsingsområdene
- ◆ Inneholde strategier/tiltak for hvordan politikken skal settes i verk.

Tverrfaglig arbeidsgruppe:

Sigrun Tomt Ulset – Kulturenheten/regionalenheten (koordinator)

Brit Holø – leder Ungdommens fylkesting

Skjalg Wigenstad – Opplandstrafikk

Dag Arne Henriksen – Regionalenheten

Tom Henning Hovi – Regionalenheten

Terje Kongsrud – Kulturenheten

Berit Johannessen - Rådgiver Ungdommens fylkesting

Kjerstin Lundgård – Elev-og læringombud/Fagenhet for videregående opplæring

Når politikken er vedtatt skal den tverrfaglige arbeidsgruppen fungere videre som et diskusjons/informasjonsforum på tvers av enhetene, og jobbe med saker som krever bredere faglig kompetanse enn kun begrenset til en enhet. Det skal jobbes frem gode samarbeidsprosjekter på tvers av fagområdene.

3. Avgrensning i ungdomspolitikken

Oppland fylkeskommune mener det er nødvendig med en helhetlig politikk som styrker ungdomssatsingene i fylket. For å få til en helhetlig satsing, er det handling og ikke ord som teller. Derfor skal politikken være konkret, enkel og oversiktig, slik at den kan brukes i det daglige arbeidet for og med ungdom.

Satsingsområdene tar utgangspunkt i fylkeskommunens overordna politikk som er nedfelt i Regionalt handlingsprogram. Politikken tar ikke for seg fylkeskommunens lovpålagte oppgaver knyttet til ungdom, men setter søkelyset på utviklingsoppgaver og områder der fylkeskommunen kan ha en sentral rolle, og selv kan fastsette omfang og innhold i egen innsats. Politikken tar for seg hovedsatsingsområdene, mål og tiltak for de neste fire årene(2012-2015).

Fagenhet for videregående opplæring i Oppland fylkeskommune er den største enheten i sentraladministrasjonen og har ansvar for de videregående skolene i Oppland. Fagenheten forholder seg til en rekke lovpålagte oppgaver i forhold til ungdom og utdanning. Disse oppgavene og målene er nedfelt i opplæringsloven og øvrige styrings- og strategidokumenter for videregående opplæring. Lovpålagte oppgaver er derfor ikke tema i denne sammenhengen, da det her fokuseres på temaer hvor fylkeskommunen står friere til å bestemme innhold.

Det er likevel viktig å presisere at videregående opplæring driver mange utviklingsprosjekter med tanke på gode læringsmiljøer, kvalitet på opplæringen og bedre gjennomføring. Et eksempel på dette er Ny GIV- prosjektet, som er et tre-årig prosjekt, hvor målet er å etablere et varig samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

4. Oppland fylkeskommune sin rolle

Som hovedregel ønsker Oppland fylkeskommune å engasjere seg i tiltak som retter seg mot flere ungdommer og på tvers av kommunegrensene. Skal fylkeskommunen engasjere seg i tiltak som retter seg mot enkeltindivider er det unntaksvis. Eksempler på unntak kan være ordninger for talentutvikling og pilotprosjekter som har stor forbildeeffekt eller som det av andre årsaker anses som viktig å få prøvet ut. Fylkeskommunen skal normalt ikke engasjere seg i ordinær drift av tiltak og prosjekter.

Fylkeskommunen skal engasjere seg i ungdoms livssituasjon på ulike måter:

- Ved å inngå i samarbeid med regioner eller kommuner om tiltak, normalt nedfelt i avtaler.
- Ved å gi tilskudd til planlegging/gjennomføring av tiltak gjennom vedtatte tilskuddsordninger.
- Ved å fortsette samarbeidet med de regionale ungdomsprosjektene.
- Ved å iverksette og drive egne prosjekter/tiltak.
- Ved å sette i gang pilotprosjekter i eksisterende miljøer (eks. festivaler)
- Ved å planlegge og gjennomføre en årlig ungdomskonferanse.
- Ved å gå inn i arbeidsgrupper som skal starte med nye prosjekter og søke ekstern finansiering.
- Utvikle gode nettsider for Ung i Oppland og følge opp gjennom sosiale medier.

5. Brukere av ungdomspolitikken

Ungdommens fylkesting (UFT):

- har bidratt til å utvikle ungdomspolitikken i Oppland. Denne politikken blir førende for hva UFT skal jobbe med framover. Ungdommens fylkesting sitter med viktig kunnskap om ungdomsmiljøene i hele Oppland og de skal jobbe for at ungdom blir hørt og har mulighet til å påvirke. Ungdommens fylkesting bør involveres mer i prosesser som omhandler ungdom i Oppland fylkeskommune.

Regionene/kommunene:

- naturlig samarbeidspart for Oppland fylkeskommune for å iverksette ungdomspolitikken i hele fylket. De regionale ungdomsprosjektene: Ung i Midtdalen, Ung i Valdres, Ung i Nasjonalparkriket, UFO (ungdom-formidler-opplevelser), Ungdom i aktivitet i Gjøvikregionen og ungdomssatsingen på Hadeland er Oppland fylkeskommunes hovedsamarbeidspartnere for iverksetting av politikken. Oppland fylkeskommune støtter disse prosjektene med tilskudd hvert år.

Elevråd, kommunale - og regionale ungdomsråd:

- viktige samarbeidsparter både for skolene, kommunene, regionene og Oppland fylkeskommune. Dette er ungdom med lokalkunnskap og som kjenner behovet i sitt nærmiljø. Det bør jobbes med å involvere disse rådene i utviklingen av ungdomsaktivitet i kommunene/regionene.

Frivillige organisasjoner:

- fylkesledd av frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner og musikkorganisasjonene har tidligere kunne søke om drifts- og aktivitetsstøtte fra OFK. Fylkesutvalget har bedt komité for kultur, miljø og næring utarbeide en ny søkbar ordning for kunst- og kulturfeltet. Tidligere ordning skal ses i sammenheng med denne.

Oppland fylkeskommune (OFK):

- skal bruke politikken i sitt arbeid for og med ungdom og sørge for gode samarbeidsprosjekter på tvers av satsingsområdene.

6. Status ungdomssatsing i dag

Siden 1999 har Oppland fylkeskommune støttet opp og samarbeidet om regionale ungdomsprosjekter. Først ut var Ung i Valdres (1999), deretter fulgte Ung i Midtdalen (2005), UFO (ungdom-formidler-opplevelser) i Lillehammerregionen (2006), ungdomssatsingen på Hadeland (2010) Ungdom i aktivitet i Gjøvikregionen (2011), og i 2012 blir det oppstart av Ung i Nasjonalparkriket.

Siden 2007 har støtten og samarbeidet vært basert på ungdomspolitikken fra 2007: *Hovedlinjer i Oppland fylkeskommunes politikk for ungdom.*

De regionale prosjektene er viktige samarbeidspartnere for utøvelse av ungdomspolitikken. De har god kjennskap til sine egne ungdomsmiljøer, behov og ønsker som finnes ute i regionene. De har daglig kontakt med ungdommene selv og de har de lokale nettverkene som jobber med ungdom.

Prosjektene grunn tanke er at det skal lages gode aktiviteter og arrangementer for og med ungdom i regionen. Disse skal være lavterskel og resultatene man ønsker å oppnå er blant annet: reduserte sosiale forskjeller blant ungdom, hindre rusmisbruk, øke kreativitet, fysisk aktivitet, trivsel og bolyst, og skape gode fritidstilbud og opplevelser.

Dette er de regionale ungdomsprosjektene i korte trekk:

Ung i Valdres (UiV):

- drevet siden 1999 og lokalisert på Valdres videregående skole. UiV har en daglig leder i 70 % stilling og en medarbeider i 40 % stilling. UiV er godt integrert i skolehverdagen og målet er å gi ungdom mellom 15 og 21 år aktivitetstilbud innen friluftsliv og kultur. UiV jobber ut fra 3 satsingsområder: Kulturbasert næringsutvikling, forebyggende helsearbeid og tilflytting. På bakgrunn av satsingsområdene har UiV mange årlige aktiviteter som: en årlig musikal som hovedsatsing, Musikkverksted, tradisjonsdans, dataparty, fotokurs, tegnekurs, samarbeid med en lokal scene i Fagernes, Fjelleik som er en egen aktivitetsgruppe som driver med fysisk aktivitet, hybelfrokost/havrebu, mekkeversted og hjem for en femtilapp.

Ung i Midtdalen (UiM):

- drevet siden 2005 og lokalisert på kommunehuset i Nord-Fron. UiM har prosjektleder i 100 % stilling. Hovedmålgruppen er ungdom i alderen 13 - 20 år og målet er å skape et aktivt og positivt ungdomsmiljø i Midtdalen, på tvers av kommunegrensene og med ungdommen selv i sentrum. Noen av UiMs aktiviteter gjennom året er: Ungdommens Kulturvikku, trygt hjem, samarbeidspartner for Gullbussen og regionalt UKM, regionalt ungdomsråd, juleball, og nettverksbygging blant ungdom og ungdomsarbeidere.

UFO (ungdom–formidler–opplevelser):

- for Lillehammer regionen, drevet siden 2006 med prosjektleder i 100 % stilling som er lokalisert på Lillehammer kommunehus. Målgruppen er regionens ungdom i alderen 13-20 år. Målsettingen til UFO er blant annet å legge til rette for gode og inkluderende kulturarenaer for ungdom, skape positive og inkluderende opplevelser og ta vare på ungdoms initiativ. UFO har fem hovedsatsninger: Ungdomsfestivalen Chillcamp, kultur- og talentutvikling, videregående skole som sosial arena, samarbeid med ungdomskubbene/ungdomskulturhuset PlanB og transport.

Ungdom i aktivitet i Gjøvikregionen (UIA):

- igangsatt i januar 2011 og har prosjektleder i 50 % stilling med base på Ungdommens hus på Gjøvik. Prosjektet har som målsetting å stimulere til økt fysisk aktivitet blant ungdom i alderen 15 - 19 år. Målet er å fremme gleden ved å være aktiv sammen med andre gjennom å tilby aktiviteter for alle uansett hva man kan fra før og hvor man bor. Dette gjøres gjennom blant annet: sykkelbirken, ride tilbud, motorcross, dansekurs på skolene, paintball, rafting, film/foto- tilbud, Ny GIV- samarbeid, aktivitetskort, Aktiv Ungdom prosjekt, dancecamp, regional ungdomsmusikal og trygt hjem ordning.

Ungdomssatsing på Hadeland:

- igangsatt i 2010, under ledelse av felles kulturkontor for Gran og Lunner kommuner. I 2012 får prosjektet egen prosjektleder i 50 % stilling fortsatt lokalisert i Gran kommune. Primærmålgruppe er ungdom i ungdomsskole/videregående skolealder i regionen, men tilbudene skal være for all ungdom og det jobbes gjennom tverrfaglige nettverk for å sikre dette. Hadeland har tre satsingsområder: "trygt hjem for en 50 lapp", "aktiv sommer" og "filmfokus". "Aktiv sommer" med aktiviteter som: vannfestival med ulike vannaktiviteter, ta sjansen, sosialt kulturarrangement og sirkusverksted. Friluftscamp, mesternes mester, åpen hall, leirdueskyting, sykkelturn, klatring etc. Med "filmfokus" skal unge lære om film, aktivt skape film og formidle film, dette gjøres blant annet gjennom filmverksteder.

Ung i Nasjonalparkriket:

- nytt prosjekt med oppstart i 2012, det er utlyst 100 % prosjektlederstilling gjennom regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen. Målet er at prosjektet skal bidra til økt bolyst gjennom å skape en kultur i regionen som stimulerer ungdom til aktiv deltagelse i samfunnet. Hovedmålgruppen er ungdom på ungdomsskole/videregående skolealder i Nord-Gudbrandsdalen. Noen av aktivitetene/områdene det skal satses på er: Ungdommens regionråd, samarbeid med ungdomsmusikalen, trygt hjem ordning, sekretariat for UKM fylkesmønstring i 2012,2013 og 2014, fysisk aktivitet, Ungt Entreprenørskap, ung skaperkraft, bolyst og sosiale samlingsarenaer.

Oppland fylkeskommune driver mange tiltak rettet mot barn og unge i sin ordinære drift, som eksempel: Opplandstrafikk har ansvar for skoleskyss, bestillingsruter og trafikksikkerhet. Videregående opplæring har ansvar for opplæringen i de videregående skolene, oppfølgingstjenesten og elev - og lærlingombud. Kulturenheten har ansvar for Den Kulturelle Skolesekken, Ungdommens Kulturmønstring og Filmverkstedet i Oppland. I tillegg nevnes tannhelsetjenesten for barn og unge. Fylkesbiblioteket driver tiltak for barn og unge, som blant annet "bokbussen" og "litteratur og leselyst".

7. Mål og hovedsatsingsområder

Hovedmål:

Hovedmålsettingen med ungdomspolitikken for Oppland fylkeskommune er at:

Ung i Oppland skal fremme ungdomssatsing, ungdomsmedvirkning og ungdomsaktiviteter i hele fylket.

Hovedsatsingsområder:

For å oppnå hovedmålsettingen, skal vi jobbe ut fra følgende seks hovedsatsingsområder:

7.1. Ung skaperkraft

Mål: Ung i Oppland skal styrke ungdoms mulighet til å bruke kreativiteten og utvikle ressursene sine i hverdagen.

Stimulere de unges muligheter til å utvikle evner knyttet til aktivitet, kreativitet og skaperkraft innen film, kunst, musikk, dans, teater og litteratur. Ungt Entreprenørskap er viktig for å inspirere unge til å tenke nytt og skape verdier. Det skal legges til rette for at ungdom kan ta i bruk sine ressurser og de skal sikres mulighet til å formidle kulturopplevelser og entreprenørskap på sin måte.

Talentutvikling skal være en prioritert satsing for å vise at Oppland verdsetter de som vil satse litt ekstra på det de er gode på. Det skal jobbes frem talentutviklingsprosjekter basert på ulike miljøer som allerede eksisterer i fylket.

Hovedtiltak:

- *Talentutvikling*: prøve ut ulike modeller for talentutvikling med allerede eksisterende miljøer, som for eksempel Filmverkstedet i Oppland, Ungdommens Kulturmønstring, Kulturskoler, festivaler og organisasjoner.
- *Ungdommens Kulturmønstring (UKM)*: det skal jobbes med å styrke forankringen lokalt og satsingen på UKM som den viktigste visningsarenaen for ungdoms eget kulturuttrykk i Oppland. Det skal jobbes for at litteratur, teater og folkemusikk skal bli en naturlig og større del av UKM.
- *Filmverkstedet i Oppland (FIO)*: bidra til enda større rekruttering til og utvikling av Filmbussen og Gullbussen. Det skal utvikles nye filmtiltak i samarbeid med filmverksteder i utlandet. Se på den totale filmsatsingen i Oppland fylkeskommune, for å bedre koordineringen og styrke den helhetlige satsingen.
- *Bredde i scener for unge talenter (festivaler og større kulturarrangement)*: formalisere samarbeid med festivaler og større kulturarrangement for å sikre kvalitet og bredde i tilbudet for og med barn og ungdom under arrangementene. Det er en målsetting å få på plass internasjonale utvekslingsavtaler gjennom festivaler i Oppland.
- *Elevmedvirkning og Kriblemidler (DKS)*: Elevmedvirkning på arrangørsiden i DKS og iverksetting av konkrete forsøksprosjekt for å se på potensialet i samarbeidet mellom DKS, UKM og kulturskolene. Fortsatt satsing på **Kriblemidler, som er en støtteordning gjennom DKS, som skal gi rom for magiske møter mellom elever og kunstnere i skolen.** Kriblemidlene skal få det til å krible av skaperlyst.
- *Ungt Entreprenørskap (UE)*: UEs bedriftsprogram vil få et særlig fokus. Antall deltakere skal økes både i Elevbedrift, Ungdomsbedrift og Studentbedrift.

7.2. Bolyst

Mål: Ung i Oppland skal bidra til å skape sosiale og inkluderende oppvekstmiljøer, hvor fritidstilbud og særlig lavterskeltilbud blir prioritert for å skape trivsel for alle.

Å føle tilhørighet er en forutsetning for å bygge og styrke en felles identitet for Opplands ungdom. Attraktive lokalsamfunn med gode møteplasser for ungdom, samt trygge voksne rollemodeller gir bolyst og øker tilbakeflytting. Det skal jobbes aktivt med å skaffe tilstrekkelig med lærlingplasser. I tillegg skal det satses på lokal tilrettelegging for unge gründere.

Hovedtiltak:

- *Fritids- og lavterskeltilbud:* spesielt rettet mot de som ikke engasjerer seg i de tradisjonelle organiserte aktiviteter.
- *Bolystprogram med integrering og gründerskap:* igangsetting av nye bolystprogram i Oppland med ungdom/integrering og gründerskap hos unge som målgruppe/tema. Bevisstgjøre unge og øke lysten til å flytte tilbake til Oppland gjennom Ungt Entreprenørskaps program i skolen.
- *Kunnskap og bruk av natur- og kulturarven i Oppland:* Det skal det settes fokus på at natur- og kulturarven i Oppland blir arena for prosjekter og satsninger knyttet mot ungdom. Det skal jobbes for at ungdom skal besøke Klimaparken (aktiviteter, Klimacamper, utvekslinger, nettverk) og at de tar del i nettbaserte tjenester.

7.3. Sunn og aktiv

Mål: Ung i Oppland skal bidra til utvikling som fremmer trivsel, god folkehelse og reduserer sosiale helseforskjeller blant ungdom.

Tilrettelegging av anlegg og områder som bidrar til et mangfold av aktiviteter, samt møteplasser for ungdom som faller utenom de organiserte aktivitetene. God helse og trivsel skapes der ungdom er, og ikke i helsesektoren. Derfor skal konseptet *sunne arrangement* videreutvikles. Ung i Oppland skal jobbe for økt fysisk aktivitet, sunne kantiner på de videregående skolene, tilrettelegging for hybelboere og holdningskapende arbeid, særlig knyttet opp mot rus. Samarbeid på tvers av fag er viktig for å oppnå mål om god folkehelse hos barn og unge.

Hovedtiltak:

- *Sunne kantiner/kosthold:* Videreføre retningslinjer for sunt kosthold og jobbe for like priser i skolekantinene. Sørge for tilrettelegging og kursing av kantinepersonell. Øke fokuset på sunn servering i forbindelse med arrangementer.
- *Hybelboere:* Bidra til økt fokus på levevilkår for hybelboere.
- *Rus – psykisk helse:* det skal jobbes for tett samarbeid på tvers av fagområder for å styrke satsingen. Holdningskapende arbeid, kampanjer og prosjekt på alle videregående skoler mot rus og for bedre psykisk helse skal prioriteres. Kompetanseheving i kommunene med tema kosthold, fysisk aktivitet, rus, psykisk helse prioriteres.
- *Fysisk aktivitet – nærmiljøanlegg og uteområder:* Det skal settes fokus på skolens uteområder og nærmiljøanlegg til egenorganisert aktivitet. Samt styrke kvaliteten på kroppsøving og fysik i skolen.

7.4. Ungdomsmedvirkning

Mål: Ung i Oppland skal jobbe for at ungdom i større grad skal være med der det snakkes om ungdom.

Ungdomsdemokratiet skal styrkes gjennom bruk av ungdom som ressurspersoner inn i ulike grupper og prosjekter, der ungdom blir berørt eller har interesser. I utformingen av fremtidens Oppland er det helt naturlig at ungdom skal være med i prosessene. Elev- og lærlingombudet skal jobbe for å utvikle en god kultur for å involvere elevrådene ute i skolene. De kommunale og regionale ungdomsrådene bør styrkes, de bør ha et klart mandat og en fast voksenperson å jobbe sammen med. Ungdommens fylkesting skal være en naturlig høringsinstans og samarbeidspartner når ungdom skal diskuteres i fylkeskommunen.

Hovedtiltak:

- *Ungdommens fylkesting (UFT):* økt involvering av UFT når ungdom skal diskuteres i fylkeskommunen.
- *Elevråd/elev- og lærlingombudet:* bør tas aktivt med når ungdomsmedvirkning skal diskuteres. Elev- og lærlingombudet i Oppland skal vurdere om det bør tas initiativ til et eget elevombud for grunnskolen i Oppland og se på fraværssystemet om gyldig fravær kan føres som politisk fravær eller ungdomsmedvirkning.
- *Regionale/kommunale ungdomsråd:* bør ha en ansvarlig voksenperson som følger rådene tett i deres arbeid og både ungdomsrådene og de ansvarlige voksenpersonene skal kurses for å få mest mulig utbytte av arbeidet som gjøres/skal gjøres.
- *Prosjekter og arbeidsgrupper for ungdomssaker:* Når nye prosjekter med ungdom som målgruppe skal utvikles, skal ungdom involveres i planlegging og gjennomføring.

7.5. Ungdom og trafiksikkerhet

Mål: Ung i Oppland skal jobbe for at visjonen "Ingen skal bli drept eller hardt skadd i vegtrafikken i Oppland" skal bli oppfylt.

Ungdommer i alderen 15 - 24 år er spesielt utsatt i trafikken. I denne fasen av livet trer ungdom inn i trafikken med moped og bilbruk. De bruker mer tid sammen med venner og kjente fremfor sine egne foreldre og er dermed mer utsatt i trafikken. Det er viktig å bidra til kunnskap, ferdigheter og gode holdninger hos aldersgruppen. Målet er å bevisstgjøre ungdommen på egne valg og verdier som de tar med seg videre i livet.

Hovedtiltak:

- *Holdningsskapende arbeid – kunnskap:* gjennomføre ulike prosjekter ute i skolene, med fokus på holdninger og økt kunnskap om trafiksikkerhet. Det skal også jobbes med tiltak utenom skolen, rettet særlig mot bilinteressert ungdom.
- *Trygt hjem - ordningen:* skal evalueres og det skal ses på muligheter for videreutvikling.
- *Kollektivtrafikk:* det skal jobbes for økt tilgjengelighet i form av høyere frekvens og koordinering av avgangstider på skystasjoner og knutepunkter. Samtidig skal man sørge for økt bruk av bestillingsruter i distrikter med begrenset rutetilbud.

7.6. Oppland i verden

Mål: Ung i Oppland skal jobbe for at ungdom skal få økt kompetanse i språk, kulturforståelse, nettverksbygging og interkulturell kommunikasjon på tvers av landegrenser.

Internasjonal språk – og kulturkompetanse er en forutsetning for å lykkes i en globalisert verden. Ungdom er nøkkelen til at Oppland skal ha levedyktige samfunn i framtida. De kan bidra til at Oppland deltar på internasjonale arenaer. Ungdom skal utfordres til å delta i de globale debattene og være aktive på internasjonale møteplasser. Ungdom skal gis mulighet til å delta i utvekslingsordninger og EU - prosjekter, enten innenfor skole/opplæring eller i frivillig sektor. Det er også viktig å skape internasjonale miljøer på ungdommens arenaer i Oppland (internasjonalisering hjemme).

Hovedtiltak:

- *Europeiske samarbeidsprogrammer:* jobbe for at de videregående skolene skal delta enda mer aktivt i europeiske samarbeidsprogrammer, skaffe seg samarbeidsskoler i utlandet og bygge opp disse relasjonene i et langsiktig perspektiv.
- *Aktiv Ungdom - prosjekter:* markedsføring av mulighetene innenfor Aktiv Ungdom – programmet. Oppland fylkeskommune skal bistå lag, organisasjoner og samarbeidspartnere som ønsker å delta i internasjonalt samarbeid.
- *Politiske ungdomsnettverk:* Ungdommens fylkesting skal delta aktivt i internasjonale ungdomsnettverk hvor demokrati og politikk er tema.
- *Ungdom og Klimapark 2469:* Oppland fylkeskommune skal bidra til at Klimapark 2469 blir en interessant nasjonal og internasjonal arena for ungdom. Målet er å skape forståelse, opplevelse og refleksjon knyttet til tematikken, natur, kulturminner og klima i et langtidsperspektiv. Gjennom OFKs verdiskapings- og innovasjonsprogram vil det rettes fokus mot prosjekter hvor natur- og kulturarven i Oppland blir arena for ungdomssamarbeid på tvers av landegrenser.
- *Kulturutveksling:* OFK skal jobbe videre med å gi unge talenter mulighet for deltagelse på internasjonale arenaer gjennom UKM, kulturskoler etc.

OPPLAND
fylkeskommune

ÅRSMELDING FOR REGIONRÅDET FOR HADELAND 2011.**Innhold:**

1. Ledelse og administrasjon.
2. Møtevirksomhet
3. Økonomi
4. Saker
5. Partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune
6. Klimapådriver for Hadeland
7. Fellesmøte med ordførere og rådmenn
8. Felles formannskapsmøte
9. Interkommunale samarbeidsordninger – IS-møter
10. Deltakelse fra Fylkesmannen i Oppland
11. Regional plan for Hadeland
12. Osloregionen

1. Ledelse og administrasjon.

Ordfører i Jevnaker, Hilde E. Brørby Fivelsdal, har vært leder av regionrådet i 2011. Nestleder har vært ordfører i Gran, Inger Staxrud fram til oktober 2011 og Knut Lehre fra oktober og ut året.

Regionrådets administrasjon har bestått av:

Regionkoordinator: Edvin Straume
Prosjektmedarbeidere: Vibeke Buraas Dyrnes
Elisabeth Raastad Kjørven (engasjert i 50 % stilling i 2011)

Vibeke Buraas Dyrnes har hovedansvar for prosjektet Hadeland – Nært og naturlig og avlaster regionkoordinator bl.a. gjennom å ha ansvar for:

- regionens nettsider og facebook
- ungdomssatsingen og transportordning for ungdom
- verdiskaping og innovasjon på natur- og kulturarven
- flerkulturelt og internasjonalt arbeid.
- noe saksbehandling.

Elisabeth Raastad Kjørven har vært engasjert i midlertidig stilling i ca. 30 % første halvår og i 50% siste halvår 2011.

Stillingen er finansiert med midler som er stilt til disposisjon for arbeidet med Regional plan for Hadeland. Hun avlaster regionkoordinator slik at han har muligheter til å prioritere planarbeidet. Sentrale arbeidsoppgaver for henne har vært:

- evaluering av reiselivssamarbeidet med Ringerike
- saksbehandling for regionrådet
- prosjektansvar for prosjektet «Lokal transport på Hadeland»
- oppfølging av sluttrapport fra prosjektet Klimapådriver for Hadeland og utarbeidelse av prosjektplan for oppfølgingsprosjekt.

I tillegg var Klimapådriver for Hadeland organisatorisk tilknyttet regionrådet, med regionkoordinator som nærmeste overordnede. Live Ytrehus var engasjert som prosjektleder for dette arbeidet. Prosjektet var toårig og ble avsluttet 31.07. 2011.

Gran rådhus er etablert som fast kontorsted for regionrådet med Gran kommune som arbeidsgiver.

2. Møtevirksomhet

Regionrådet har avholdt 7 møter og behandlet 52 saker.

De fleste møtene er holdt i Jevnaker samfunnshus. Men møtet i februar ble holdt på Hadeland Glassverk, møtet i juni på Kistefos-Museet og møtet i november var lagt til Øvre Vang gård. Hensikten med å legge møtene utenfor rådhusene er å få informasjon og knytte bedre kontakt med næringslivet i regionen.

Felles formannskapsmøte ble holdt i Jevnaker samfunnshus 20. mai.

3. Økonomi

Utskrift av Gran kommunes regnskap pr. 03.02. 2012 viser at Regionrådet for Hadeland i 2011 har brutto driftsutgifter på 880 768 kr.

Lønn og sosiale utgifter til regionkoordinator utgjør 764 605 kr.

Prosjektmedarbeider finansieres gjennom eksterne prosjektmidler.

I tråd med forutsetninger innarbeidet i partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune dekker fylkeskommunen halvparten av lønnsutgifter til regionkoordinator. Den andre halvparten deles likt mellom kommunene.

Utgifter til kontorhold dekkes av kommunene med lik andel på hver.

I 2011 var kommunenes utgifter til drift av regionrådet 166 155 kr

Regnskap for drift av regionrådet og prosjekter regionrådet har ansvaret for, inngår som en del av regnskapet til Gran kommune og revideres som en del av dette.

I tillegg til driften av kontoret kommer prosjektene regionrådet gjennomfører eller bevilger midler til. Fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune ble det i 2011 gjennomført prosjekter med en kostnadsramme på til sammen vel 3.8 mill. kr.

I tillegg kommer prosjekter gjennomført med tilskudd fra andre finansieringskilder:

- Klimapådriver – driftstilskudd fra KS.
- Ungdomsprojekter – 300 000 kr. i bidrag fra OFK i 2011
- Transportordning for ungdom – 50 000 kr. i bidrag fra OFK i 2011
- Lokal transport på Hadeland – 200 000 kr. i skjønnsmidler fra fylkesmannen i 2010
- Areal- og transportanalyse for Hadeland – 200 000. i statlige LUK-midler

4. Saker

Mange av sakene regionrådet har arbeidet med i 2011 har vært prosjekter finansiert med midler fra partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune. Disse sakene omtales i eget punkt.

Av viktige saker som er behandlet, drøftet eller gitt orientering om og som ikke er spesielt omtalt i årsmeldingen, eller er finansiert ved bruk av partnerskapsmidler, nevnes følgende:

- Årsmelding for 2010.
- Flybussen Ringerike - Gardermoen.
- Bedriftskontakt for utdanning – orientering om prosjektet og søknad om skjønnsmidler fra fylkesmannen.
- Ungdomssatsing – Prosjektsøknad og orientering om gjennomføring.
- Samarbeid om 1.linjetjenesten mot næringslivet.
- Program for verdiskaping og innovasjon på natur- og kulturarven.
- Flerkulturelt råd – mulighet for å opprette slikt råd på Hadeland?
- Kollektivtilbud på veg og bane mot Akershus og Buskerud.
- Opplæringstilbudet i videregående skole for 2012/2013
- Næringsstiftelsen til Sparebank 1 Hadeland Ringerike
- Hadeland – Ringerike reiseliv. Evaluering av forsøksperiode.
- Osloregionen – valg av representant til styret.
- Felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen.
- Areal- og transportanalyse for Hadeland
- Søknad om midler til ungdomssatsing i 2012
- Posisjonsdokument for samarbeidsalliansen Osloregionen arbeid inn mot NTP 2014 – 2023.
- Regional handlingsplan for Hadeland 2012
- Landbrukets fagråd – oppnevning av representanter til styret.
- Møteplan 2012

I tillegg har regionrådet behandlet og gitt uttalelser i følgende saker:

- Folkehelseplan for Oppland – uttales til planprogram.
- Strategisk kollektivplan for Oppland.
- Revidert Østlandspakke 2014 – 2023.
- Strategiplan for kulturnæringer og kulturbasert næringsliv.
- Forprosjekt – Omdømmebygging for Osloregionen.
- Opplagt i Oppland - Regional plan for folkehelse.
- Regionalt handlingsprogram for Oppland (RHP) 2012
- Planstrategi og planprogram for kommuneplan for Oslo 2013 – 2030.
- Det skal krible – Strategisk plan for Den kulturelle skolesekken i Oppland 2012 – 2015.
- Inndeling av fylkesvegnettet i funksjonsklasser.
- Regional plan for klima og energi for Oppland – uttalelse til planprogram.
- Sammenkobling av Gjøvikbanen og Dovrebanen med dobbeltspor til Lillehammer.

5. Partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune.

Regionrådet er beslutningsorgan for prosjekter som finansieres av midler fra "Partnerskapsavtale mellom samarbeidende kommuner og Oppland fylkeskommune". Avtalen ble evaluert og revidert i oktober 2010. Den har nå en økonomisk ramme er på 3,5 mill kr. Fordelt med 2,5 mill fra Oppland fylkeskommune og 1 mill fra kommunene.

Ved behandling av saker hvor bruk av partnerskapsmidler inngår, er regionrådet utvidet med to politisk valgte representanter fra Oppland fylkeskommune. I tillegg er fylkesrådmannen representert med en representant med samme rettigheter som rådmennene i kommunene.

"Regional handlingsplan for Hadeland 2011", som regionrådet vedtok på møte 10. des. 2010, er lagt til grunn for bruk av midler fra avtalen.

Av viktige prosjekter det er bevilget partnerskapsmidler til i 2010 nevnes:

- Hadeland – Nært og naturlig.

Hovedmål: "Hadeland skal bli den mest attraktive tilflyttings og etablererregion på Østlandet for de som vil leve i takt med naturens bæreevne."

Prosjektleder: Vibeke Buraas Dyrnes

Justert prosjektplan ble godkjent av regionrådet i februar.

Som følge av slagordkonkurranse byttet prosjektet navn fra «Bo- og etablererregionen Hadeland» til «Hadeland – nært og naturlig».

Den nye prosjektplanen er bygd opp med 3 delprosjekter hvor hovedvekt legges på:

- Kommunikasjon; markedsføring og profilering.
- Regionalt samarbeid for bærekraftig utbygging av boliger og næringsbygg..
- Felles næringsutvikling på Hadeland som støtter opp under målet om bærekraft.

Prosjektet er organisert slik at mål skal oppnås gjennom samvirke med andre offentlige og private utviklingsaktører i regionen.

Av viktige og prioritert arbeidsoppgaver i 2011 nevnes:

- Utvikling og relansering av regionrådets hjemmeside www.regionhadeland.no
- Drift og utvikling av facebookside (www.facebook.com/regionhadeland)
- Utplassering av velkomstskilt langs hovedvegene
- Markedsføre logo/profil og slagord mot næringsaktører
- Samarbeid med kommuner og utbyggere (Eks: Lunner / Lunner Allmenning)

Regionrådets prosjektmedarbeider lønnes gjennom dette prosjektet.

- Bioreg – Hadeland.

Planlagt videreføring i samarbeid med Rådet for Ringeriksregionen lot seg ikke gjennomføre.

Etter at forespørsel ble sendt flere aktører fikk Østlandsforskning oppdraget med å evaluere prosjektet.

Evalueringen forelå i desember og konklusjon i forhold til videre arbeid vil bli trukket vinteren 2012.

- Fellestjenester innen reiselivet.

Delfinansiering av prosjekt i regi av Hadeland-Ringerike Reiseliv.

2011 var siste året i en toårig samarbeidsavtale mellom de to regionrådene og Hadeland-Ringerike reiseliv.

I tråd med avtalen evaluerte partene samarbeidet i høst.

Konklusjonen fra denne evalueringen er at:

- Samarbeidsavtalene forlenges midlertidig for et år.
- Kompetent fagmiljø engasjeres for å utrede framtidig organisering av reiseliv og turistinformasjon for Hadeland og Ringerike.
- Utredningsarbeidet må være ferdig senest 1. sept. 2012.

- Desentral utdanning på Hadeland.
 Toårig prosjekt, regi av Karrieresenteret Opus Hadeland som ble avsluttet 31.12. 2011.
 Prosjektleder: John Kristiansen.
 Prosjektet bygger i stor grad på "Avtale om tilrettelegging av desentralisert høyskoleutdanning på Hadeland" som ble inngått i 2002.
 Prosjektets hovedoppgave er å legge til rette for desentralisert høyskoleutdanning i regionen. Karrieresenteret Opus Hadeland har etter hvert opparbeidet seg god kontakt med mange høyskoler. De siste årene har en hatt ca. 200 studenter som har tatt desentralisert høyskoleutdanning på hel- eller deltid.
 I 2011 er det gjennomført desentrale studieopplegg i samarbeid med Høyskolen i Hedmark, Høyskolen i Gjøvik, Høyskolen i Oslo, fagskolen i Gjøvik og Studiesenteret.no

- Friluftsteateret Bronsebukkene.
 Regionrådet har også i år bidratt med medfinansiering til friluftsteaterets arbeid.
 2001 har vært et utviklingsår hvor følgende arbeidsoppgaver har vært prioritert fram mot planlagt nypremiere i 2012:
  - o Utvikling av manus, med støtte fra Teater Innlandet.
  - o Ny musikk, skrevet av komponist Gisle Kverndokk.
  - o Kursing og faglig påfyll for medvirkende og støtteapparat.
  - o Videreutvikling av organisasjonen.
  - o Utvikling av markedsplan og fornying av hjemmesider.
  - o Planlegging og finansiering av nye tribuner.
  - o Arrangement av Bronsealderdager på Midtre Olimb Gård.
 I forbindelse med Hadelandsmessa i høst ble riksantikvar Jørn Holme utnevnt til «Årets bronsebukk»
 Anne Hagen Grimsrud har vært engasjert som prosjektleder i stilling på inntil 50 %

- Hadelandsbonden 2020
 Prosjekt i regi av Landbrukets fagråd Hadeland
 Prosjektet har som mål å:
  - o Bidra til rekruttering og opprettholde et levende landbruk på Hadeland.
  - o Øke statusen og bedre omdømmet til landbruksnæringa.
  - o Øke kompetansen og skape positive holdninger og nettverk for landbruket på Hadeland
 Gjennom vedlegg til årsrapport dokumenters gjennomføring av 19 forskjellige aktiviteter (Kurs, møter, fakturer o.l.) innenfor temaområdene storfe, sau, planteproduksjon, skog, økonomi og HMS.

- Kulturbasert næringsutvikling. Granavollen – Tingelstadhøgda.
 Medfinansiering av kommunalt prosjekt med regional verdi. Flere bidrar med finansiering.
 2011 har vært prosjektets siste hele driftsår. Prosjektet vil bli avsluttet i juli 2012.
 Prioriterte innsatsområder i 2011 har vært:
  - o Realisering av Glasslåven
  - o Organisatorisk plattform for «Historiske Hadeland»
  - o Samarbeid med Granavolden Gjæstgiveri, Granavolden regionale Pilegrimsenter og S-laget Senter for Samvirkekunst.
  - o Landbruksbasert næringsutvikling.

Arbeidsinnsatsen har vært konsentrert om tiltak som har vært vurdert viktige for varig aktivitetsøkning i området. Ny delprosjekter er ikke igangsatt.

- Bedriftskontakt for utdanning
Delfinansiering av prosjekt som har som mål å redusere unge NAV-brukere på Hadeland til et minimum.
Hadeland vgs., NAV og kommunene har vært sammen om å utvikle prosjektet.
Prosjektleder er tilsatt i NAV, men har sitt virke blant ungdom på videregående skole.
Prosjektet har også fått 150 000 kr i skjønnsmidler fra fylkesmannen.
- Veien videre:
Bidrag til prosjekt i regi av Blå Kors rettet mot deltakere som er under legemiddelassistert rehabilitering (LAR).
Har i 2011 hatt deltakere fra Gran og Lunner kommune.
Egen styringsgruppe hvor bl.a. NAV og Frivillighetssentralen deltar.
Blant formålene nevnes:
  - o Prøve ut og engasjere deltakere i meningsfulle aktiviteter.
  - o Engasjerer deltakerne i ansvarlig virksomhet i prosjektet.
  - o Utforme tilbud som kan virke integrerende.
  - o Utvikle forpliktende samarbeid med frivillige organisasjoner og næringsliv.To-årig prosjekt som avsluttes i 2012.
- Jøtt godt! – økologisk mat fra Hadeland
Regional delfinansiering av prosjekt i regi av Landbrukskontoret for Hadeland m/Kristin Svård som prosjektleder. Videreføring av tidligere prosjekt.
Målsetting: Øke produksjonen og omsetning av økologiske produkter.
- Nasjonalt Glassmuseum
Delfinansiering av arbeidet for å etablere Nasjonalt Glassmuseum på Jevnaker.
Initiativ fra tillitsvalgte og LO-forbundet Industri Energi.
Det er etablert egen styringsgruppe for prosjektet.
Mulighetsstudie er utarbeidet av Randsfjordmuseene.
- Jevnaker 2020
Stedsutviklingsprosjekt med mange delprosjekt.
Prosjektledelse lagt til Ringerike Utvikling, med kreativt utvalg av lokale interessenter som «utviklingsmotor».
Delfinansiering av prosjektene:
  - o Stedsutvikling Nesbakken.
  - o Stedsutvikling Strandpromenaden.Treårig prosjekt som beregnes avsluttet i 2013.
- Hadeland Folkemuseum 100 års jubileum.
Bidrag til prosjektledelse og utviklingsarbeid Hadeland Folkemuseum skal gjennomføre i forbindelse med sitt 100-års jubileum i 2013.
Planlegges videreført i årene fram til jubileet.
- Temakart Hadeland.
Revidert prosjektbeskrivelse er utarbeidet.
Arbeidet innebærer utarbeidelse av WEB-basert temakart, i først rekke for turstier,

skiløyper, gang og sykkelveier og gutuer. I arbeidet inngår også kartlegging gjennom «Barnetråkk»

Arbeid igangsatt med deltakelse fra alle tre kommunene.

Prosjektleder er Else Hagen Lyngstad fra Gran kommune

Prosjektet planlegges med en varighet t.o.m. 2013.

- Lokal transport på Hadeland.

Delfinansiering av prosjekt som også har mottatt skjønnsmidler fra fylkesmannen.

Gjennom prosjektet gjennomføres tiltak for å redusere bruk av privatbil til utvalgte skoler og arbeidsplasser og en registrer/dokumenter effekten av dette.

Prosjektmedarbeider Elisabeth Raastd Kjørven har hatt ansvaret for prosjektet i 2011.

I tillegg er det bevilget mindre beløp til:

- o Forprosjekt for samarbeid om Regional plan for natur- og kulturminner.
- o Delfinansiering av regionbrosjyre til Granavollen regionale Pilegrimsenter.

Regionkoordinator er også delegert myndighet til å bevilge mindre beløp fra partnerskapsavtalen. Retten er begrenset til enkeltbevilgninger på inntil 25 000 kr. Årlig ramme er begrenset til 100 000 kr. og kan ikke overstige 50 % av avsatt reserve.

Denne retten er ikke benyttet i 2011.

Regnskapet for regionrådets prosjekter er ført i regnskapet til Gran kommune og blir revidert som en del av dette.

6. Klimapådriver for Hadeland

Prosjektet var et resultat av at kommunene på Hadeland ble utnevnt til "Grønne energikommuner" våren 2007.

Prosjektet ble i det alt vesentligste finansiert av statlige midler videreformidlet via KS. I tillegg fikk prosjektet bidrag fra kommunene 160 000 kr. pr hele prosjektår. Prosjektet ble også tildelt 100 000 kr. fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune i 2010..

Live Ytrehus var tilsatt som klimapådriver i prosjekt som ble avsluttet 31.07.11.

Klimapådriveren var organisatorisk plassert hos regionrådet med regionkoordinator som nærmeste overordnet og rapporterte løpende til han. Det rapporteres skriftlig til rådmannsmøtet i februar, mai og oktober.

Oppsummerings-/avslutningsseminar ble gjennomført på Randsvangen 31.05.11.

Klimapådriveren utarbeidet en fyldig sluttrapport som ble lagt fram for regionrådet i september. Rapporten inneholder 31 problemstillinger som prosjektleder anbefalte styringsgruppa å ta stilling til.

Rapporten er lagt til grunn for utarbeidelse av ny prosjektbeskrivelse som er utarbeidet i samarbeid med representanter for kommunene og etter innspill fra miljøvernrådgiver hos fylkesmannen.

Det vil bli søkt om skjønnsmidler fra fylkesmannen til videreføring av arbeidet.

7. Fellesmøter med ordførere og rådmenn.

I 2011 har første tirsdag i hver måned vært avsatt til møter mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen.

I utgangspunktet har tidsrammen for møtene vært:

10.00 – 10.30	Drøftinger mellom rådmennene.
10.30 – 12.00	Møte mellom rådmennene og regionadministrasjonen
12.00 – 15.30	Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen.

Av tidsmessige årsaker har tidene blitt noe forskjøvet og møter slått sammen flere ganger i løpet av året.

Referat fra møtene blir lagt fram som referatsak på påfølgende møte i regionrådet.

Møtene er nyttige for å avklare hvilke saker som skal fram til behandling i regionrådet, for koordiner og avklare arbeidsinnsats, for fordeling av representasjon og drøfting av felles utfordringer.

8. Felles formannskapsmøte for Hadeland 20. mai 2011

I reglementet til regionrådet er det innarbeidet at det hvert år skal gjennomføres et felles formannskapsmøte for kommunene på Hadeland. Dette ble i år holdt i Jevnaker Samfunnshus 20. mai.

Av tema på møtet nevnes:

- Regionrådets virksomhet.
Med orientering om regionale prosjekter:
  - Hadeland – Nært og naturlig.
  - Grønne Energikommuner
  - Aktiv sommer – felles ungdomssatsing
  - Granavollen Pilegrimssenter – Pilegrimsleden gjennom Hadeland.
- Interkommunale samarbeidsordninger.
- Ny planlov – Kommunal planstrategi
- Regional plan for Hadeland - planprogram.
- Samferdselsutfordringer for regionen

Det ble ikke fattet vedtak på møtet. Konklusjoner som ble trukket under diskusjoner knyttet til de enkelte punktene er ført inn i referat fra møtet. Disse konklusjonene er lagt til grunn for regionrådets videre arbeide med sakene.

9. Interkommunale samarbeidsordninger – IS-møter 2011.

I 2010 ble det utarbeidet nye rammer for interkommunalt samarbeid på Hadeland.

Kommunene vedtok da viljeserklæring og sluttet seg til hovedpunktene i håndboka som var utarbeidet.

Interkommunale samarbeidsmøter (IS-møter) ble for første gang gjennomført i 2011. Møtene ble holdt 12. april og 25. oktober og ble gjennomført i tråd med utarbeidet håndbok.

Alle 12 samarbeidsordningen ble gjenstand for vurdering i løpet av møtet.

Regionadministrasjonen har ansvaret for gjennomføring av møtene.

Møtene forberedes i samarbeid mellom rådmennene og regionkoordinator.

Både vertskommunen og samarbeidskommune må bidra med skiftelige innspill i forkant som utveksles før møtet.

Erfaringene etter første års utprøving av ordningen med IS-møter må betegnes som gode.

10. Deltakelse fra Fylkesmannen i Oppland.

Regionrådets reglement innebærer at Fylkesmannen i Oppland inviteres til møtene.

Fylkesmannen har deltatt på de 5 av 7 møter i 2011 og orientert om aktuelle saker fylkesmannen har ansvaret for.

I tillegg deltok fylkesmannen på felles formannskapsmøte 20. mai.

Fylkesmannens deltakelse i regionrådet oppleves som nyttig og god.

11. Regional plan for Hadeland.

Arbeidet med Regional plan for Hadeland ble igangsatt i 2011.

Oppland fylkeskommune er planmyndighet med regionrådet er styringsgruppe og regionkoordinator er prosjektgruppe.

Regionrådet behandlet forslag til planprogram i mars og oversendte det da til fylkeskommunen med forslag om utsending på høring.

Etter høring ble planprogrammet på nytt behandlet i september og oversendt fylkeskommunen for vedtak.

Følgende tema inngår i planarbeidet:

- Våre fortrinn.
- Bo-perspektivet
- Tettstedsutvikling
- Arealbruk
- Kompetanse
- Næringsutvikling – arbeidsplasser
- Kommunikasjon og transport.

I tillegg vil: Barn og unge – Klima, miljø og energi – Universell utforming og Folkehelse, være gjennomgående tema i planarbeidet.

NIBR v/Vidar Vanber ble engasjert til å bidra i utviklingsprosess for å avklare regionens fortrinn.

Civitas AS v/Rolf Lea ble engasjert til å utarbeide Areal- og transportanalyse for Hadeland.

Begge avga rapport i desember.

Rapportene vil være viktige grunnlagsdokumenter for planarbeidet.

Etter planen vil forslag til plandokument foreligge før sommerferien og legges fram for endelig behandling i regionrådet i september.

12. Osloregionen

Alle kommunene på Hadeland er medlem av samarbeidsalliansen Osloregionen.

Ordfører i Lunner, Anders Larmerud har vært styrerepresentant fra vår region fram til valget.

Etter valget ble nyvalgt ordfører i Lunner, Harald Tyrdal, valgt som vår representant i styret.

Ordfører i Gran, Inger Staxrud, var vararepresentant fram til valget. Etter valget har nyvalgt ordfører i Gran, Knut Lehre, valgt som vararepresentant.

De nyvalgte representantene er begge valgt for perioden på to år.

På konstituerende møte i Osloregionen 6.12.2011 ble Harald Tyrdal valg som nestleder i samarbeidsalliansen. Valget gjelder for to år.

I samarbeidsalliansens administrative arbeidsgrupper har regionen vært representert på følgende måte i 2011:

Koordineringsgruppa:

Edvin Straume, regionkoordinator.

Arbeidsgruppe for omdømme og profilering:

Vibeke Buraas Dyrnes, prosjektmedarbeider.

Arbeidsgruppe for utbyggingsmønster, samferdsel og kommunikasjoner:

Edvin Straume, regionkoordinator.

Arbeidsgruppene for Sosial infrastruktur og Kompetanse og verdiskaping avsluttet sitt arbeid i 2010.

Protokoll fra Osloregionens styremøter er framlagt for regionrådet.

I tillegg har regionrådet behandlet sak om «Forprosjekt for omdømmebygging for Osloregionen» og holdt orientert om arbeidet med «Felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen»

I forslag til strategidokument, som ble sendt på høring i oktober 2011, er følgende innsatsområder foreslått som utgangspunkt for utvikling av felles strategier i inneværende valgperiode:

- Utvikle utbyggingsmønster, samferdsel og kollektivtransport.
Felles strategier for å møte vekstutfordringene i regionen
Felles strategier for godslogistikk
Innspill til nasjonale strategiprosesser, herunder Nasjonal Transportplan (NTP)
- Styrke kompetanse og verdiskaping (FoU/næringsutvikling)
Felles innovasjonsstrategi
Harmonisering av virkemiddelbruk
Samordning av FoU-strategier
Strategier for utvikling av universitets- og høgscholetilbudet
Strategier for utvikling av fagscholetilbudet
- Styrke felles profilering – nasjonalt og internasjonalt.
Klargjøre ambisjoner og innsats i arbeidet med synliggjøring og profilering.
Statistisk bilde av Osloregionen
Sammenlikning med andre nordiske og europeiske byområder og regioner.
- Klimapolitikk.
Samordning av strategier for klimapolitikk.

Gran, 07.03.10.

Edvin Straume
Regionkoordinator
for Hadeland